

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ᠰᠠᠨᠬᠤᠭᠤᠭᠢᠨ
ᠵᠣᠬᠢᠴᠤᠭᠤᠯᠠᠬᠤ
ᠬᠣᠷᠤᠭ

САНХҮҮГИЙН САЛБАРЫН ТОЙМ 2019 ОН

АГУУЛГА

I. САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

Хөрөнгийн зах
зээл

8

Даатгалын зах
зээл

10

Банк бус
санхүүгийн
байгууллага

14

Хадгаламж,
зээлийн хоршоо

17

Зээлийн батлан
даалтын сан

19

II. ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

Хөрөнгийн зах
зээл

22

Даатгалын зах
зээл

24

Банк бус
санхүүгийн
байгууллага

27

Хадгаламж,
зээлийн хоршоо

30

Зээлийн батлан
даалтын сан

34

III. БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Хөрөнгийн зах
зээл

38

Даатгалын зах
зээл

40

Банк бус
санхүүгийн
байгууллага

42

Хадгаламж,
зээлийн хоршоо

46

Зээлийн батлан
даалтын сан

50

IV. АШИГТ АЖИЛЛАГАА

Хөрөнгийн зах
зээл

Даатгалын зах
зээл

Банк бус
санхүүгийн
байгууллага

Хадгаламж,
зээлийн хоршоо

Зээлийн батлан
даалтын сан

54

55

56

58

59

V. ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

Хөрөнгийн зах
зээл

Даатгалын зах
зээл

Банк бус
санхүүгийн
байгууллага

Хадгаламж,
зээлийн хоршоо

Зээлийн батлан
даалтын сан

62

63

64

65

68

VI. БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

Хөрөнгийн зах
зээл

Даатгалын зах
зээл

Банк бус
санхүүгийн
байгууллага

Хадгаламж,
зээлийн хоршоо

72

73

74

75

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ААН	Аж ахуйн нэгж	ХЗХ	Хадгаламж, зээлийн хоршоо
ББСБ	Банк бус санхүүгийн байгууллага	ХНХ	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө
БНХАУ	Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс	ХК	Хувьцаат компани
БНСУ	Бүгд Найрамдах Солонгос Улс	ХБНГУ	Холбооны Бүгд Найрамдах Герман Улс
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	ХОМК	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани
ЗБДС	Зээлийн батлан даалтын сан	ХОС	Хөрөнгө оруулалтын сан
ЗГҮЦ	Засгийн газрын үнэт цаас	ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ЗЖДХ	Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү	МАРІХ	Монголын хөдөө аж ахуйн барааны үнийн индекс
ЗЗҮ	Зах зээлийн үнэлгээ	ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
МББСБХ	Монголын банк бус санхүүгийн байгууллагуудын холбоо	ТӨХХК	Төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
МИК	Монголын ипотекийн корпораци	АFI	Alliance for Financial Inclusion /Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг/
МХБ	“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК	АТМ	Automated teller machine /Автомат теллер машин/
МХЗХҮХ	Монголын хадгаламж, зээлийн хоршоодын үндэсний холбоо	IAIS	International Association of Insurance Supervisors /Олон улсын даатгалын зохицуулагчдын холбоо/
МҮЦБ	“Монголын үнэт цаасны бирж” ХК	IPO	Initial public offering /Олон нийтэд хувьцаагаа санал болгох/
ПОС	Карт уншигч төхөөрөмж	FPO	Follow up on public offering /Нэмэлт хувьцаа гаргах/
СЗХ	Санхүүгийн зохицуулах хороо	OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development /Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага/
ТДЦА	Татварын дараах цэвэр ашиг		
ТЗК	Тусгай зориулалтын компани		
ҮЦК	Үнэт цаасны компани		
ҮЦТХТ	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв		
ХАА	Хөдөө аж ахуй		
ХААДД	Хөдөө аж ахуйн давхар даатгал		
ХЖДХ	Хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү		
ХЗДХЯ	Хууль зүй дотоод хэргийн яам		

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ	Зах зээлийн үнэлгээ 2,693.1 тэрбум төгрөг ЗЗҮ/ДНБ 7.3%	Нийт хөрөнгө 365.8 тэрбум төгрөг	ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ
ТОП-20 индекс 19,621.9	Арилжааны хэмжээ 143.6 тэрбум төгрөг	Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж 198.7 тэрбум төгрөг	Нийт нөхөн төлбөр 65.5 тэрбум төгрөг
ХК-ийн тоо 306	Хөрвөх чадвар 5.0%	Цэвэр ашиг 22.7 тэрбум төгрөг	Нөөц сан 165.6 тэрбум төгрөг
MSE A 9,531.7 MSE B 7,950.7	ХАА-н гаралтай барааны арилжааны хэмжээ 705.1 тэрбум төгрөг	Гүнзгийрэлт 0.56%	Нягтрал 60,708 төгрөг
		Давхар даатгалын хураамжийн зардал 57.3 тэрбум төгрөг	

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА	Тусгай зөвшөөрөлтэй 538 ББСБ	91.6 % Зээлийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөлтэй	Тусгай зөвшөөрөлтэй 261 ХЗХ	ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО
Нийт хөрөнгө 1.7 их наяд төгрөг	2.9 сая Харилцагч	Чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь 3.9%	70,968 ГИШҮҮН	Нийт хадгаламж 155.8 тэрбум төгрөг
Нийт зээл 1.2 их наяд төгрөг	Нийт зээлдэгч 419.9 мянга	Нийт хөрөнгө 222.6 тэрбум төгрөг	НИЙТ ЗЭЭЛ 156.7 тэрбум төгрөг	
Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 3.0 %	Нийт орлого 352.9 Ашиг 140.2 тэрбум төгрөг	3.4% Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү	1.6% Хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү	

I. САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

Зах зээлийн үнэлгээ

2,693.1
тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн зах зээл

Нийт хөрөнгө

365.8 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт

10.2%

Даатгалын зах зээл

Нийт хөрөнгө

1.7 их наяд төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт

34.7%

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

Нийт хөрөнгө

222.6 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт

11.2%

Хадгаламж, зээлийн хоршоо

ТОП-20 индекс

19,621.9

Даатгалын болон давхар даатгалын хураамж

198.7 тэрбум төгрөг

Хураамжийн өсөлт

11.2%

Нийт зээл

1.2 их наяд төгрөг

Зээлийн хүү

3.0%

22 ХЗХ

Салбарын нийт

хөрөнгийн **84.6%**

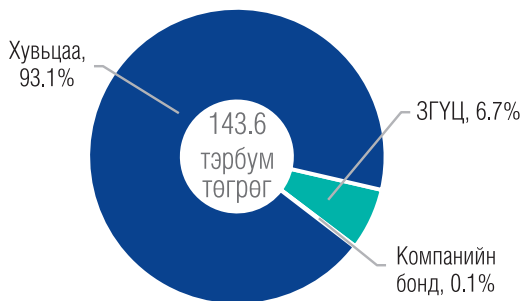
1.1 ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Үнэт цаасны зах зээлд нийт **526** зохицуулалттай этгээд, хувьцаат компани үйл ажиллагаа явуулж байна.

Арилжаа эрхлэх 2	Төлбөр тооцоо 1	Төвлөрсөн хадгаламжийн 1
ХОМК 24	Арилжаа эрхлэгчдийн холбоо 1	Кастодиан 3
Андерайтерийн зөвшөөрөлтэй банк 2	Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах 4	ХК 306
ҮЦК 54	ХАА түүхий эдийн арилжаа эрхлэх 1	ХАА түүхий эдийн брокер 13
ҮЦ33–д аудитын үйлчилгээ үзүүлэх 59	ҮЦ33–д үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх 23	ҮЦ33–д хуулийн үйлчилгээ үзүүлэх 32

*ҮЦК–д брокер, дилер, андерайтер болон хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагыг хамаатуулна.

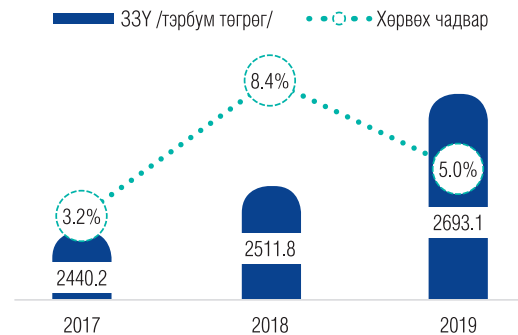

Үнэт цаасны зах зээлийн арилжаа

- Нийт арилжааны хэмжээ өмнөх оноос **41.5 хувиар** буурав.
- Үүнд ЗГҮЦ–ны ажилжаа 71.1 хувиар, компанийн бондын арилжаа 88.2 хувиар, хувьцааны арилжаа 36.4 хувиар тус тус буурсан нь нөлөөлжээ.
- 2019 онд нийт 4 компани **42.5 тэрбум төгрөгийн IPO** хийсэн бол ЗГҮЦ–ны болон компанийн бондын анхдагч зах зээлийн арилжаа идэвхгүй байв.

Зах зээлийн үнэлгээ болон хөрвөх чадвар

- Нийт зах зээлийн үнэлгээ өмнөх онтой харьцуулахад **7.2 хувиар** өссөн бол хөрвөх чадвар **3.4** пунктээр буурлаа.
- Хөрвөх чадвар буурахад хувьцааны арилжааны хэмжээ буурсан нь голчлон нөлөө үзүүллээ. Хувьцааны арилжааны хэмжээ 2018 онд хэт өндөр байсан нь Лэндмн ББСБ, Дархан нэхий, МЦХ, Мик холдинг, АПУ зэрэг ХК–уудын багцын арилжаа хийгдсэнтэй холбоотой.

ТОП
20

19,621.9

MSE
A

7,950.7

MSE
Б

9,531.7

Үнэт цаасны зах зээлийн индекс

- **ТОП-20 Индекс** өмнөх онтой харьцуулахад **1,844.9** нэгжээр буюу 8.6 хувиар буурсан.
- **MSE A** индекс 2018 оноос **73.2** нэгжээр буюу 0.8 хувиар өссөн.
- **MSE Б** индекс 2018 оноос **371.3** нэгжээр буюу 4.5 хувиар буурсан.

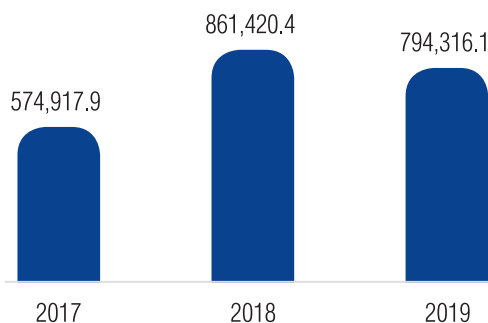

ХАА–н биржээр нийт 705.1 тэрбум төгрөгийн бараа бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан нь өмнөх оноос 6.4 тэрбум төгрөгөөр буурсан үзүүлэлттэй байгаа бөгөөд үүнд хонины ноос болон ямааны завод ноосны арилжааны хэмжээ буурсан нь голчлон нөлөөлжээ.

ХАА–н биржийн МАРИХ индекс

ХАА–н биржээс тооцон гаргадаг Монголын хөдөө аж ахуйн индекс буюу **МАРИХ** 2019 оны байдлаар **794,316.1** нэгжид хүрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 67,104.4 нэгжээр буурсан байна.

1.2 ДААТГАЛЫН САЛБАР

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЦ

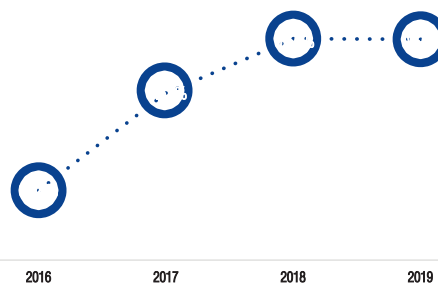
СЗХ–ноос олгосон тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийн бүртгэлийн хүрээнд тайлант онд нийт 317 даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч, аудитын компани, актуарч, аудитор мөн 2520 даатгалын төлөөлөгч үйл ажиллагаа явуулсан.

* Давхар даатгалын зуучлагч давхардсан тоогоор орсон болно.

ДААТГАЛЫН ГҮНЗГИЙРЭЛТ

2019 онд даатгалын гүнзгийрэлт 0.56 хувьд хүрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад өөрчлөлтгүй байна.

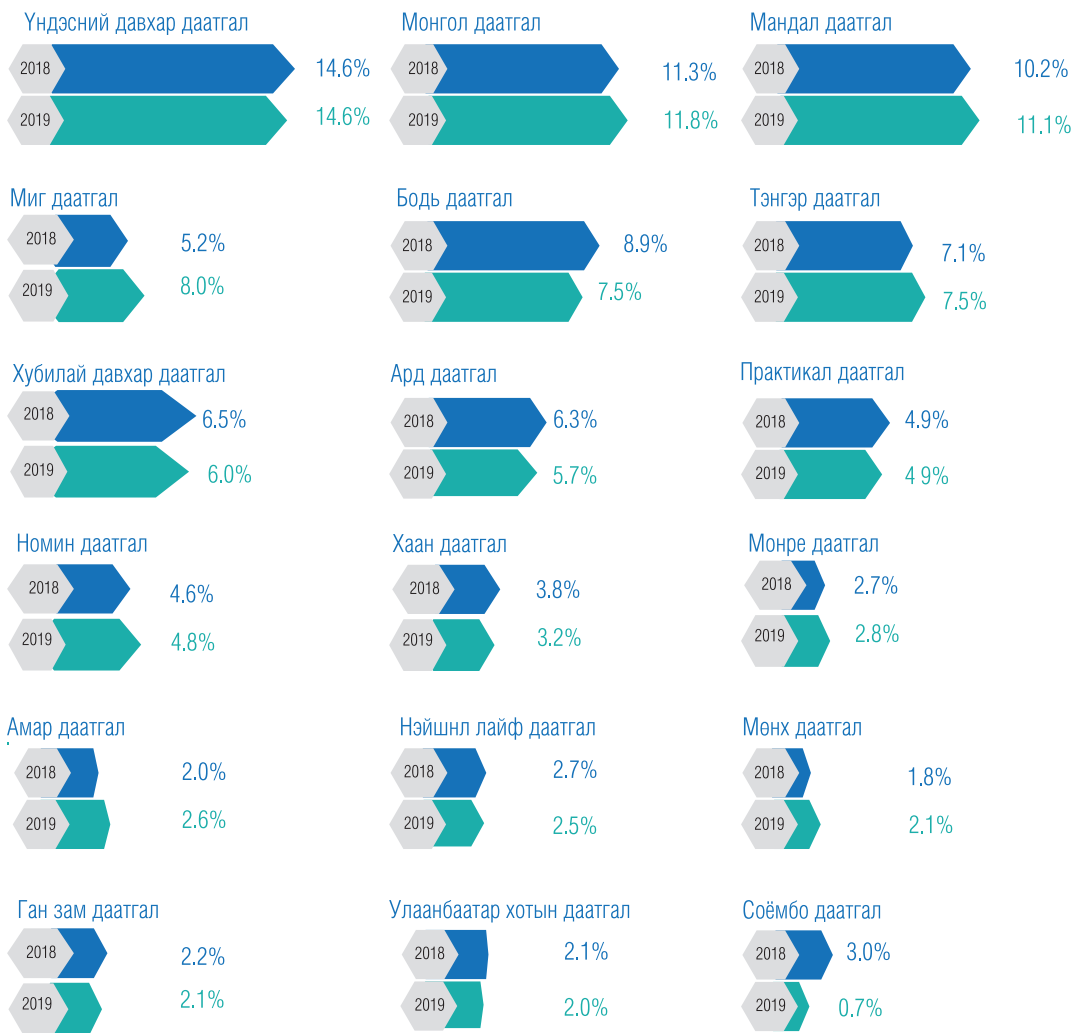
ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН НИЙТ ХӨРӨНГӨ

- Тайлант онд нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оноос 10.2 хувиар өсөж, өмнөх улирлаас 2.1 хувиар буурч 365.8 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Ердийн даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн өсөлт бусад даатгалын төрөлтэй харьцуулахад 11.2 хувиар өсөж 281.2 тэрбум төгрөг хүрч, салбарын нийт хөрөнгийн 76.8 хувийг эзэлж байна.
- Давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө өмнөх онтой харьцуулахад 7.5 хувиар өсөж 75.4 тэрбум төгрөг хүрсэн нь салбарын нийт хөрөнгийн 20.6 хувийг эзэлж байна.
- Урт хугацааны даатгалын компанийн нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оноос 4.2 хувиар өсөж 9.2 тэрбум төгрөгт хүрч, салбарын нийт хөрөнгийн 2.5 хувийг эзэлж байна.

ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ БҮТЭЦ /НИЙТ ХӨРӨНГӨӨР/

Даатгалын компаниудыг нийт хөрөнгөд эзэлж буй хувиар нь авч үзвэл 9 хувиас дээш хувийг 3 даатгалын, 6–9 хувийг 4 даатгалын, 3–6 хувийг 4 даатгалын, 3 хувиас доош хувийг 7 даатгалын компани бүрдүүлж байна.

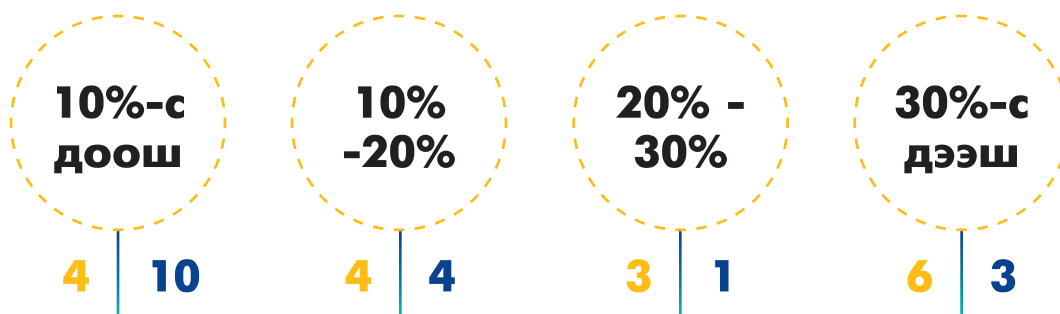
Даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

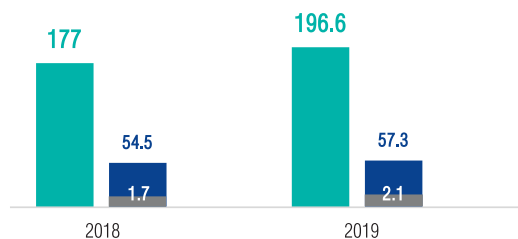
ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨСӨЛТИЙН ТАРХАЛТ

Нийт даатгалын компаниудын хөрөнгийн дундаж өсөлт 2018 онд 26.8 хувь байсан бол тайлант онд 9.4 хувьтай байна. Харин хөрөнгийн өсөлтөөр бүлэглэвэл 30 хувиас дээш өсөлттэй 3, 20–30 хувийн өсөлттэй 1, 10–20 хувийн өсөлттэй 4, 10 хувиас доош өсөлттэй 6, нийт хөрөнгийн хэмжээ буурсан 4 компани байна.

2018/2019

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж
- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын давхар даатгалын хураамж
- Дотоодын давхар даатгалын компанийн нийт хураамж

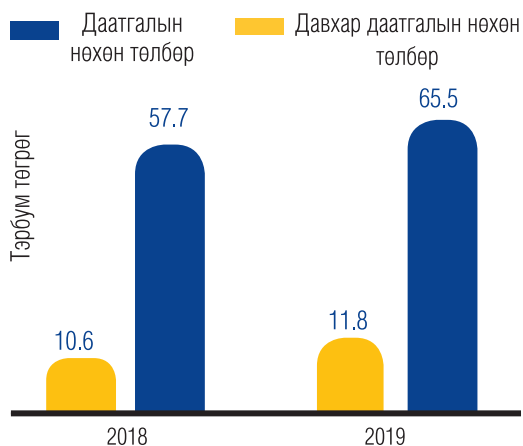

НИЙТ ХУРААМЖ

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын компаниуд 2019 онд нийт 196.6 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийг төвлөрүүлжээ. Үүнээс: ердийн даатгалын компаниуд 195.3 тэрбум төгрөг буюу 99.4 хувь, урт хугацааны даатгалын компани 1.3 тэрбум төгрөг буюу 0.6 хувийг бүрдүүлжээ.
- Нийт 57.3 тэрбум төгрөгийг давхар даатгалын хураамжид зарцуулсны 2.1 тэрбум төгрөг буюу 3.7 хувийг дотоодын давхар даатгагчид төлжээ.
- 2019 онд ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж өмнөх онтой харьцуулахад 11.1 хувиар өсчээ.

ДААТГАЛЫН БОЛОН ДАВХАР ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

- Даатгалын компаниудын нийт нөхөн төлбөрийн зардал 2019 онд 65.5 тэрбум төгрөгт хүрч, өнгөрсөн онтой харьцуулахад 13.5 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.
- Үүнээс ердийн даатгалын компаниудын нөхөн төлбөр 99.2 хувийг бүрдүүлжээ.
- Тайлант хугацаанд давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөрийн хэмжээ 11.3 хувиар өсөж 11.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

НӨӨЦ САН

Даатгалын салбарын нийт нөөц сангийн хэмжээ тайлант онд өнгөрсөн оноос 13.4 хувиар өсөж 165.6 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

Тайлант онд ердийн даатгалын компаниудын нийт нөөц сангийн хэмжээ өнгөрсөн онтой харьцуулахад 12.2 хувиар өсөж 132.6 тэрбум төгрөг, урт хугацааны даатгалын компанийн нөөц сан 13.9 хувиар өсөж 23 тэрбум төгрөг, давхар даатгалын компанийн нөөц сан 18.7 хувиар өсөж 30.8 тэрбум төгрөг болов.

1.3 БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

- Тайлант онд Хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэйгээр 538 банк бус санхүүгийн байгууллага үйл ажиллагаа явуулав.
- Эдгээрийн 74 буюу 13.8 хувь нь орон нутагт, 464 буюу 86.2 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

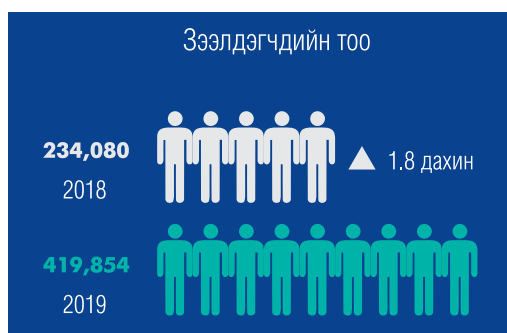
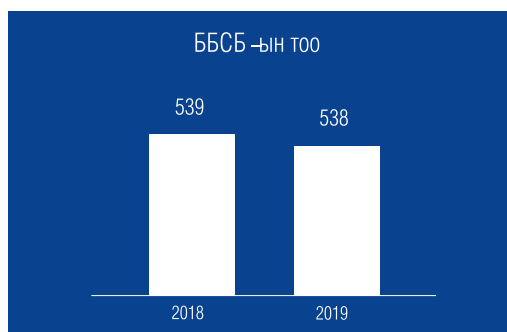

Нийт банк бус санхүүгийн байгууллагуудын 5.2 хувь нь гадаадын хөрөнгө оруулалттай, 94.8 хувь нь үндэсний хөрөнгө оруулалттай байна.

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ХӨРӨНГӨ

2019 онд банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт хөрөнгийн хэмжээ 1.7 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оноос 445.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 34.7 хувиар өсчээ.

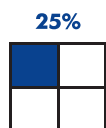
ББСБ-уудын активын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт хөрөнгийн дүн	1730.1	100
Эргэлтийн хөрөнгө	1663.0	96.1
Мөнгөн хөрөнгө	364.0	21.0
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт /цэврээр/	6.8	0.4
Зээл /цэврээр/	1152.0	66.6
Санхүүгийн түрээсийн тооцооны авлага /цэврээр/	0.0	0
Факторингийн тооцооны авлага /цэврээр/	3.8	0.2
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	12.0	0.7
Бусад хөрөнгө	124.3	7.2
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгсэл /дериватив/-ийн авлага	0.1	0.0
Эргэлтийн бус хөрөнгө	67.1	3.9

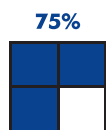

ББСБ-уудын пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	1730.1	100
Өр төлбөр	468.9	27.1
Санхүүгийн эх үүсвэр	108.3	6.3
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	207.6	12.0
Бусад эх үүсвэр	33.3	1.9
ББСБ-аас гаргасан өрийн бичиг	41.8	2.4
Төслийн зээлийн санхүүжилт	17.6	1.0
Бусад өр төлбөр	60.4	3.5
Эздийн өмч	1261.2	72.9
Хувьцаат капитал	927.0	53.6
Бусад өмч	32.4	1.9
Сангууд	0.6	0.0
Хуримтлагдсан ашиг/ алдагдал	300.3	17.4
Хоёрдогч өглөг	0.8	0.0

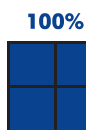
9 ББСБ

179 ББСБ

50%

44 ББСБ

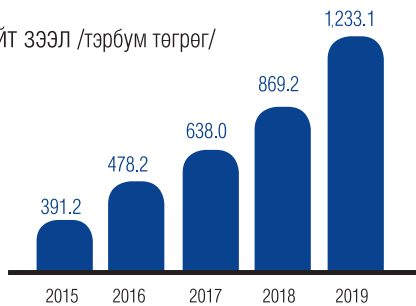

538 ББСБ

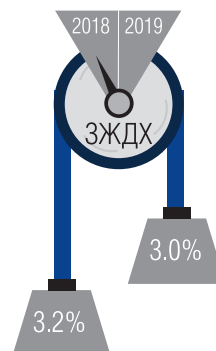
Зах зээлд эзлэх хувь хэмжээ буюу нийт хөрөнгөд эзлэх хувиар нь харвал салбарын нийт хөрөнгийн

- 25 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 9 ББСБ;
- 50 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 44 ББСБ;
- 75 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 179 ББСБ эзэлж байна.

Нийт зээл /тэрбум төгрөг/

Зээлийн хүү: 2019 оны байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагуудын олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж сарын хүү 3.0 хувьд хүрч буурлаа.

НИЙТ ЗЭЭЛ

2019 оны байдлаар салбарын нийт зээлийн хэмжээ өмнөх оноос 41.9 хувиар буюу 363.9 тэрбум төгрөгөөр өссөн дүнтэй байна.

2019 оны байдлаар нийт зээлийн үлдэгдлийн 98.2 хувийг төгрөгөөр олгосон зээл, үлдсэн 1.8 хувийг валютаар олгосон зээл зээлж байна.

98.2%

ХЭВИЙН

87.0%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

4.5%

ЧАНАРГҮЙ

8.5%

1.8 их наяд төгрөг
Олгосон зээл1.4 их наяд төгрөг
Төлөгдсөн зээл

Хэрэглээ

71.0% 71.8%

Бөөний болон жижиглэн
худалдаа

13.1% 14.6%

Барилга

6.8% 6.6%

Уул, уурхай олборлолт

2.2% 2.1%

Байр сууц
болон хоол
хүнсээр
үйлчлэх
үйлчилгээ

2.9% 1.5%

Боловсруулах үйлдвэр

1.5% 1.5%

Машин, мотоциклийн
засвар үйлчилгээ

1.7% 1.0%

ХАА, ойн аж ахуй загас

0.9% 0.9%

1.4 ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

ХЗХ–ДЫН ТОО БА ГИШҮҮД

- 2019 оны байдлаар тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ–дын тоо 261–т хүрч өмнөх оноос 6.5 хувиар буурлаа.
- ХЗХ–ны гишүүдийн тоо өнгөрсөн онд 62,556 байсан бол тайлант онд 13.4 хувиар өсөж 70,968–д хүрчээ.

АЖИЛЛАГСАД

811

ХЗХ–дын нийт ажиллагсдын тоо өнгөрсөн оноос 1.9 хувиар нэмэгдсэн бөгөөд түүний 73.4 хувь нь эмэгтэй

НИЙТ ГИШҮҮДИЙН

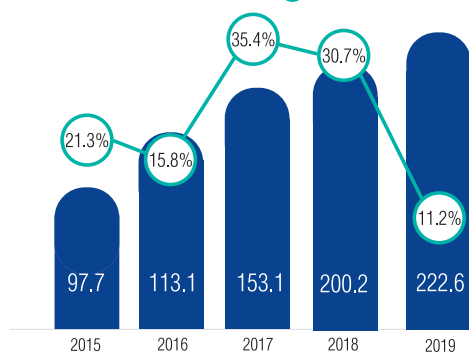
36,278

ЗЭЭЛДЭГЧ

36,483

ХАДГАЛАМЖ
ЭЗЭМШИГЧ

■ Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/ ○ Нийт хөрөнгийн өсөлт /хувь/

НИЙТ ХӨРӨНГӨ, ТҮҮНИЙ ӨСӨЛТ

- Тайлант онд нийт хөрөнгө өмнөх оноос 11.2 хувиар өсөж 222.6 тэрбум төгрөгт хүрчээ.
- Хөрөнгийн өсөлт өмнөх оноос 19.5 пунктээр буурчээ.

НИЙТ ЗЭЭЛ

156.7

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ
ХАДГАЛАМЖ

155.8

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

Салбарын нийт хөрөнгийн

- 84.6 хувийг 1 тэрбум төгрөгөөс дээш хөрөнгөтэй 22 ХЗХ;
- 3.4 хувийг 500 саяас 1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгөтэй 11 ХЗХ;
- 12.0 хувийг 500 сая төгрөгөөс доош хөрөнгөтэй 228 ХЗХ эзэлж байна.

84.6% 22 ХЗХ

3.4%
11 ХЗХ

12%
228 ХЗХ

ХЗХ-дын актив болон пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт хөрөнгийн дүн	222.6	100.0%
Эргэлтийн хөрөнгө	218.4	98.1%
Мөнгөн хөрөнгө	57.6	26.4%
Зээл /цэврээр/	152.2	69.7%
Авлага	6.8	3.1%
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	0.9	0%
Өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	0.9	0%
Эргэлтийн бус хөрөнгө	4.2	1.9%
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4	2%
Биет бус хөрөнгө /цэврээр/	0.2	0%
Хөрөнгө оруулалт ба бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	0.01	0%
Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	222.6	100.0%
Өр төлбөр	179.8	80.8%
Хадгаламж	155.8	70%
Богино хугацаат зээл	3.8	2%
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	14.7	7%
Урт хугацаат өр төлбөр	5.5	3%
Өөрийн хөрөнгө	42.9	19.2%
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	18	8%
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	0.2	0%
Хоршоологчдын өмч	24.7	11%

- Нийт хөрөнгийн 98.1 хувь нь эргэлтийн хөрөнгө, үлдсэн 1.9 хувь нь эргэлтийн бус хөрөнгө байна.
- Эргэлтийн хөрөнгийн 26.4 хувийг мөнгөн хөрөнгө, 69.7 хувийг зээлийн цэвэр үлдэгдэл, 3.1 хувийг авлагын үлдэгдэл бүрдүүлж байна.
- Эх үүсвэр талын бүтцээс харахад нийт хөрөнгийн 80.8 хувийг өр төлбөр, 19.2 хувийг өөрийн хөрөнгө бүрдүүлж байна.

1.5 ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

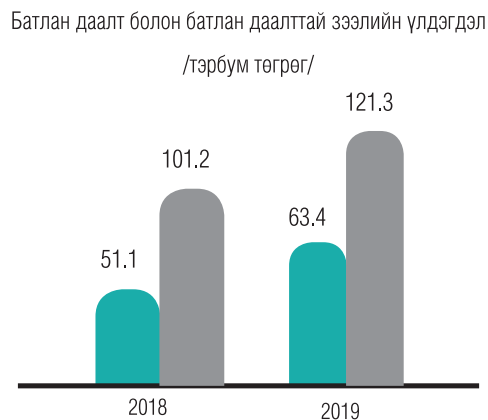
50.1%

Хөрөнгийн өсөлт

2019 оны байдлаар Сангийн нийт хөрөнгийн хэмжээ 105.5 тэрбум төгрөг буюу өмнөх оноос 50.1 хувиар өслөө.

- Сангийн батлан даалтын үлдэгдэл 2019 оны байдлаар 63.4 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос 24.1 хувиар буюу 12.3 тэрбум төгрөгөөр өслөө.
- Батлан даалттай зээлийн үлдэгдэл өмнөх оноос 19.9 хувиар буюу 20.1 тэрбум төгрөгөөр өсөж 121.3 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

121.3

тэрбум төгрөг
Батлан даалттай
зээлийн үлдэгдэл

63.4

тэрбум төгрөг
Батлан даалтын
үлдэгдэл

113

Шинээр олгосон
батлан даалт

- 2019 онд 113 батлан даалт шинээр гаргасан нь өмнөх оноос 32 хувиар буурсан.
- Тайлант онд нийт 20.9 тэрбум төгрөг батлан даалт шинээр гаргасан нь өмнөх оноос 30.2 хувиар буурчээ.

II. ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

Данс эзэмшигчид
1,827,724

Хөрөнгийн зах зээл

Даатгалын нягтрал

60,708 төгрөг

Нягтралын өсөлт
8%

Даатгалын зах зээл

Дундаж зээлийн хэмжээ

2.9 сая төгрөг

Харилцагч

2.9 сая

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

Нийт салбар **54**

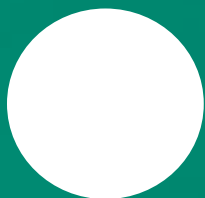
Нийт гишүүдийн

48.9%

дээд боловсролтой

Хадгаламж, зээлийн хоршоо

Үнэт цаасны компани

54

Нийт даатгалын гэрээ

1.2 сая

Үүнээс хувь хүн

80.7%

100 000 хүнд
ногдох ББСБ

38

1000 ААН-д
ногдох ББСБ

18

18-64 насны

29 хүн тутмын нэг нь

ХЗХ-нд

гишүүнчлэлтэй

2.1 ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

ТОП-20 ИНДЕКСТ БАГТАХ ХК-УУДЫН САЛБАРЫН АНГИЛАЛ

ХУВЬЦААНЫ ТӨВЛӨРӨЛ

- Зах зээлийн үнэлгээ хамгийн өндөр 10 ХК-ийн төвлөрлийг тооцож үзэхэд хэт төвлөрөлтэй буюу нийт хувьцааны 90.1 хувийг нийт хувьцаа эзэмшигчдийн 0.1 хувь нь эзэмшиж байна.

5-аас дээш хувь эзэмшигч

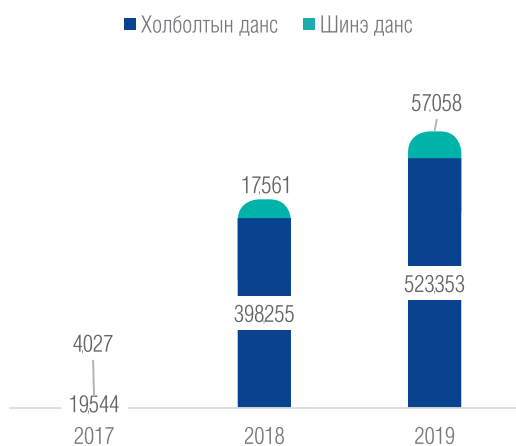
Хувьцааны **90.1%** хувийг **0.1%** нь эзэмшиж байна

5-аас доош хувь эзэмшигч

Хувьцааны **9.9%** хувийг **99.9%** нь эзэмшиж байна

ДАНС ЭЗЭМШИГЧИД

- 2019 онд 523,353 данс нээгдэж нийт дансны тоо **1,827,724**-т хүрсэн бол 57,058 холболтын данс нээгдэж холболтын дансны тоо **217,875** – д хүрлээ.
- 2018 онтой харьцуулахад нийт дансны тоо **40.1** хувиар нэмэгдлээ.

ДАНС ЭЗЭМШИГЧ

1,827,724

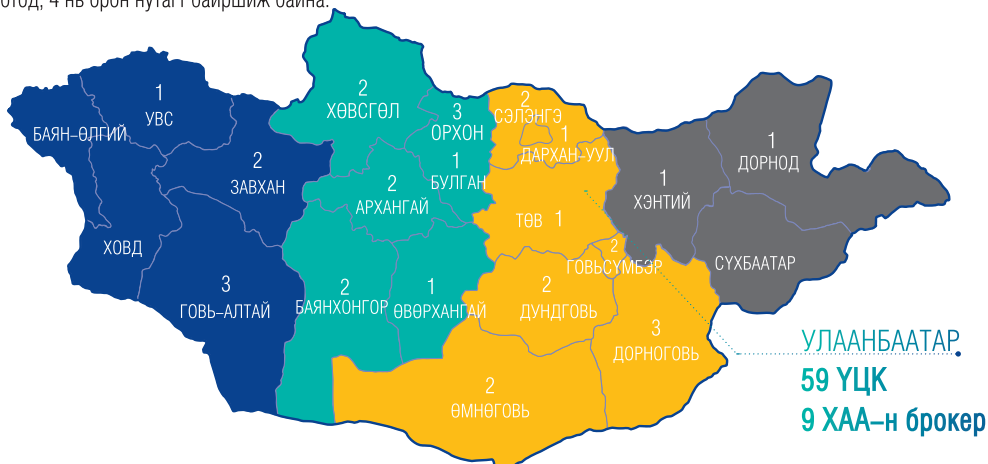
ҮЦТХТ–Д БҮРТГЭЛТЭЙ ҮНЭТ ЦААС

ҮЦК БОЛОН ХАА–Н БРОКЕРИЙН КОМПАНИУУДЫН БАЙРШИЛ

- 2019 онд нийт 54 ҮЦК болон тэдгээрийн 33 салбар үйл ажиллагаа явуулав. Эдгээрийг газар зүйн байршлаар харуулвал 59 нь Улаанбаатар хотод, 28 нь орон нутагт байршиж байна.
- 2019 онд нийт 13 ХАА–н брокер үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 9 нь Улаанбаатар хотод, 4 нь орон нутагт байршиж байна.

66% Эрдэнэс Тавантолгой
22% Монголын үнэт цаасны бирж
6.3% Аи Си Ти групп
5.7% Бусад

2.2 ДААТГАЛ

ДААТГАЛЫН НЯГТРАЛ

Даатгалын нягтралыг ангиллаар авч үзвэл, нэг хүнд ногдох ердийн даатгалын хураамж 9.2 хувиар өсөж 60,315 төгрөг болсон бол урт хугацааны даатгалын хураамж 12.1 хувиар буурч 393 төгрөгт хүрсэн байна.

ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭНИЙ ТОО

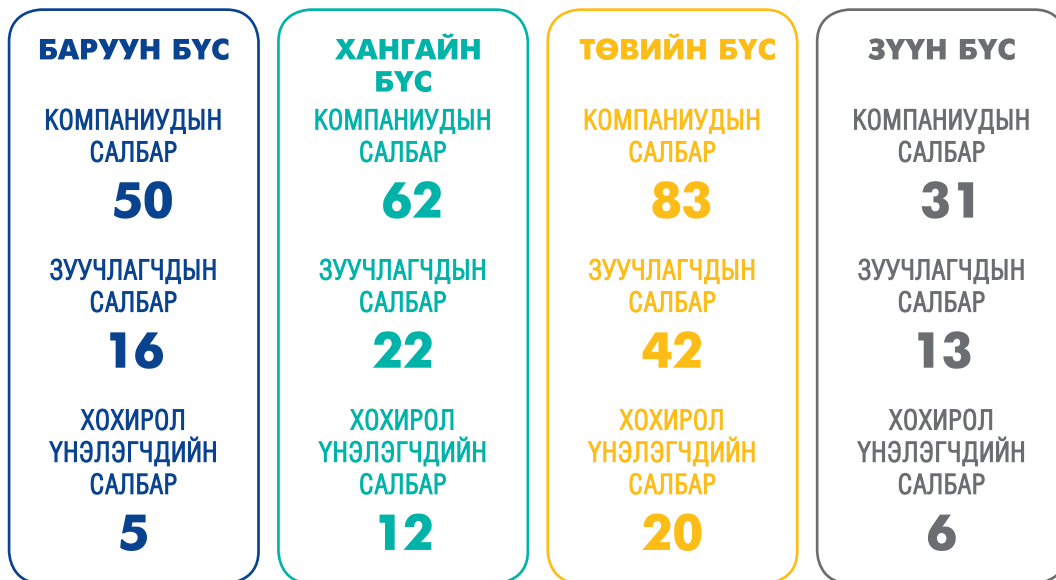
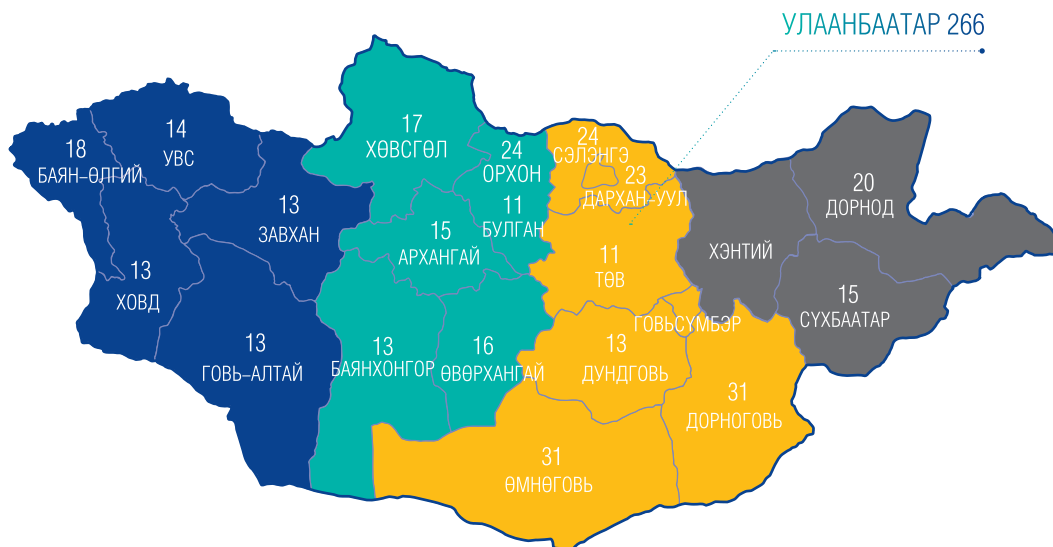
2019 оны байдлаар нийт 1.2 сая даатгалын гэрээ байгуулагдсан байна. Үүнээс 80.7 хувь буюу 930,853 нь хувь хүнтэй, 19.3 хувь буюу 222,539 нь хуулийн этгээдтэй байгуулсан даатгалын гэрээ байв.

ХУВЬ ХҮН **930,853**

ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭД **222,539**

Даатгалын үйлчилгээний хүртээмжийг илэрхийлэгч өөр нэгэн үзүүлэлт нь даатгалын компанийн салбар, зуучлагчдын тоо юм. Даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч компаниудын нийт 362 салбар, төлөөлөгчийн газар 21 аймагт байршиж байна. Эдгээр салбаруудыг бүсээр ангилвал төвийн бүсэд хамгийн их буюу 145, хангайн бүсэд 96, баруун бүсэд 71, зүүн бүсэд хамгийн бага буюу 50 салбар, төлөөлөгчийн газар тус тус үйл ажиллагаа явуулж байна.

496

627

542

240

ТӨЛӨӨЛӨГЧИД

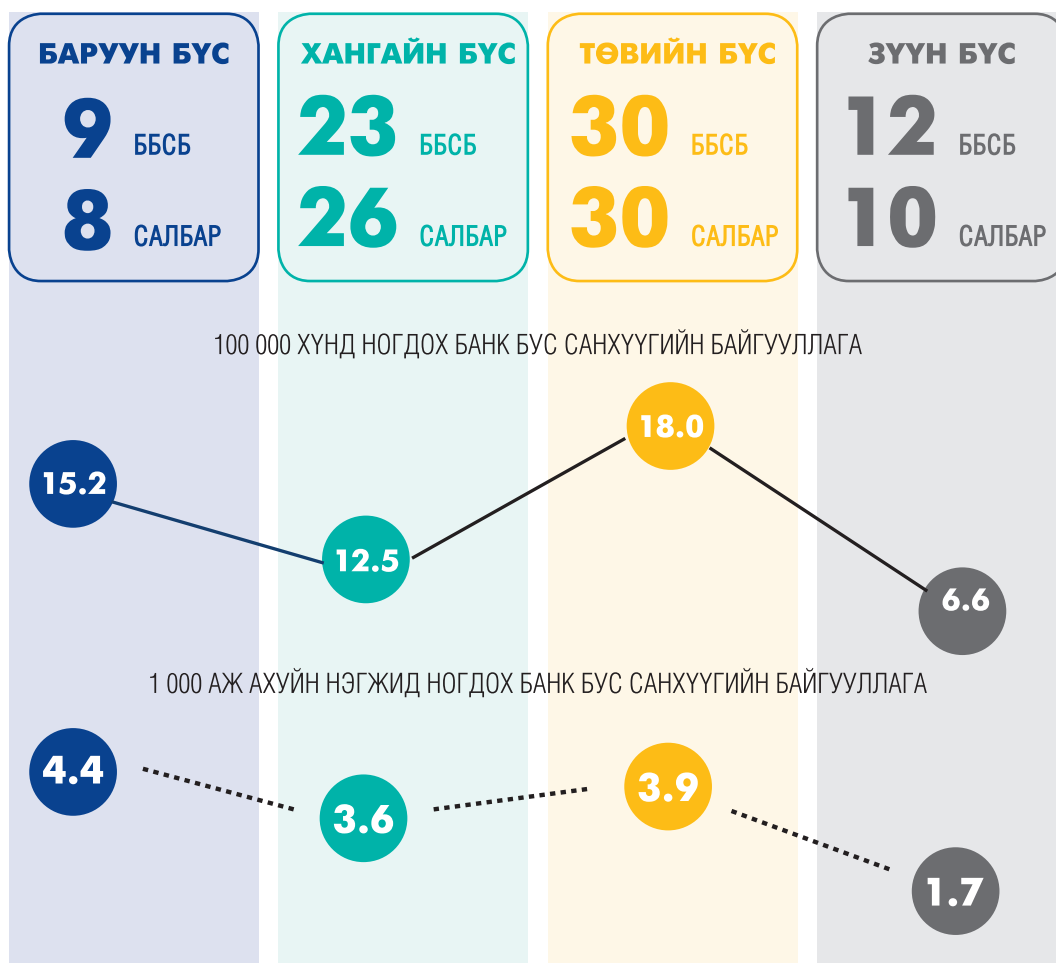
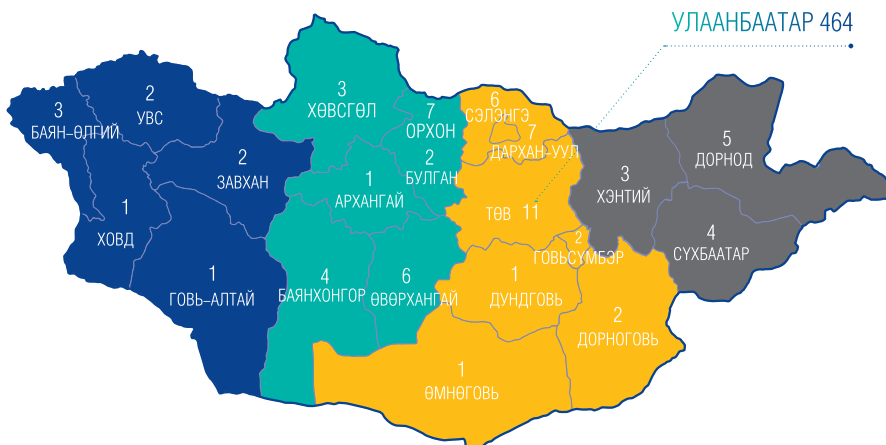
- Тайлант хугацаанд Улаанбаатар хотод нийт даатгалын компанийн 53, даатгалын зуучлагчийн 175, хохирол үнэлэгчийн 38 салбар бүртгэлтэйгээр үйл ажиллагаа явуулав.
- Эдгээрийг дүүргээр ангилан үзвэл 92.7 хувь нь төвийн 6 дүүрэгт төвлөрчээ.
- Түүнчлэн даатгалын компанийн төлөөлөгчийн газар 12 байгаагаас БНСУ болон БНХАУ–д тус тус нэг төлөөлөгчийн газар үйл ажиллагаа явуулж байна.

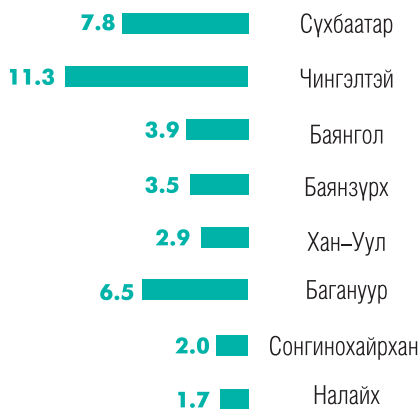
ДААТГАЛ	СОНГИНО ХАЙРХАН	ЧИНГЭЛТЭЙ	СҮХБААТАР	БАЯНЗҮРХ	
	ЗУУЧЛАГЧ	5	10	12	6
	ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ	14	32	43	28
ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ	ХАН-УУЛ	БАЯНГОЛ	НАЛАЙХ	БАГАНУУР	
	8	5	3	7	
	3	27	4	3	
ДААТГАЛ	БАГАХАНГАЙ				
	ЗУУЧЛАГЧ	1			
	ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ	0			

2.3 БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

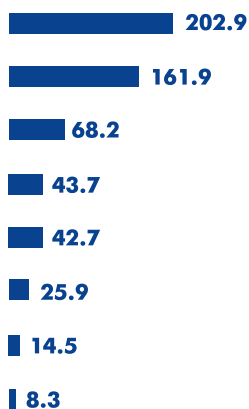
Улсын хэмжээнд тусгай зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа эрхэлж буй 538 банк бус санхүүгийн байгууллага нийт 250 салбартай. Хорооноос зөвшөөрөлтэй 538 ББСБ-г зураглалаар харуулвал дийлэнх нь буюу 86.2 хувь нь Улаанбаатар хотод байршилтай байна.

1 000 аж ахуйн нэгжид ногдох

100 000 хүн амд ногдох

Улаанбаатарт үйл ажиллагаагаа явуулж буй 464 ББСБ-ын 35.3 хувь нь Сүхбаатар дүүрэгт, 30.8 хувь нь Чингэлтэй дүүрэгт, 14.9 хувь нь Баянгол дүүрэгт, 11.4 хувь нь Баянзүрх дүүрэгт, 6.0 хувь нь Хан-Уул дүүрэгт, 1.2 хувь нь Сонгино хайрхан дүүрэгт, 0.2 хувь нь Багануур дүүрэгт тус тус үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

ББСБ-УУДЫН ХҮРТЭЭМЖ, ГАЗАРЗҮЙН БАЙРШЛААР

- Монгол Улсын хэмжээнд 18–64 насны 100,000 иргэнд 38 банк бус санхүүгийн байгууллага, 1000 аж ахуйн нэгжид 18 банк бус санхүүгийн байгууллага ногдож байна.
- Орон нутгийн хэмжээнд 18–64 насны 100,000 иргэнд 13 банк бус санхүүгийн байгууллага, 1000 аж ахуйн нэгжид 3 банк бус санхүүгийн байгууллага ногдох бөгөөд бүс нутгийн хувьд Төвийн бүс 100,000 иргэнд 18, 1000 аж ахуй нэгжид 3.9 банк бус санхүүгийн байгууллага ногдож байгаагаар банк бус санхүүгийн байгууллагын хүртээмжээр тэргүүлж байна.

Улсын хэмжээнд
100 000 хүнд

38
ББСБ

1 000 аж
ахуйн нэгжид

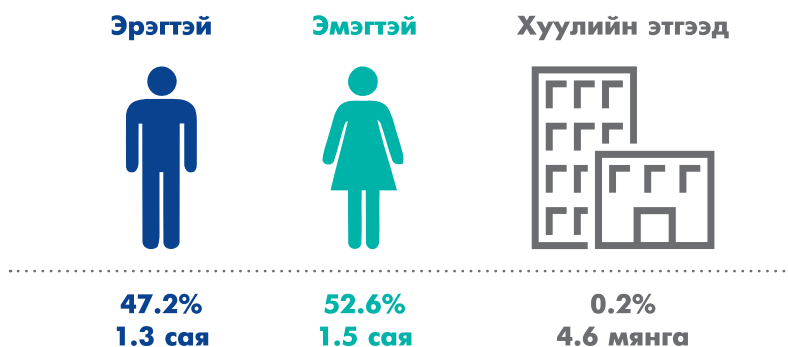
18
ББСБ

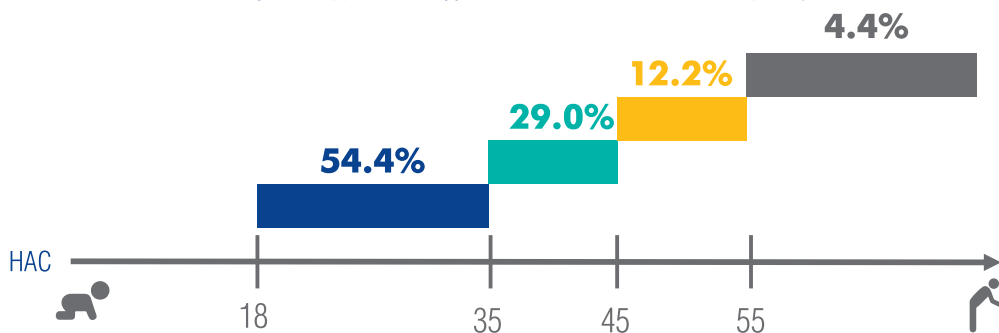
**ДУНДАЖ
ЗЭЭЛ**

- 2019 онд Монгол Улсын хэмжээнд ББСБ-аас нэг зээлдэгч дунджаар 2.9 сая төгрөгийн зээл авсан бол орон нутагт энэхүү үзүүлэлт 2.3 сая төгрөг, Улаанбаатар хотын хувьд 3.0 сая төгрөг байна.
- Уг үзүүлэлт өмнөх онд улсын хэмжээнд 3.7 сая төгрөг байсан ба тайлант оны хувьд банк бус санхүүгийн байгууллагаас зээл авсан нэг зээлдэгчид ногдох зээлийн дундаж хэмжээ 1.2 дахин буюу 776.3 мянган төгрөгөөр буурчээ.

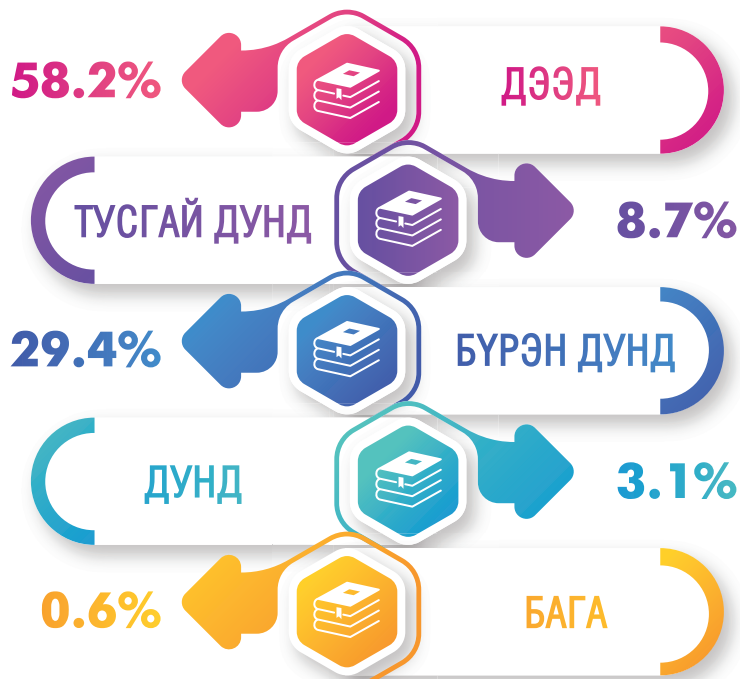
Банк бус санхүүгийн байгууллагын харилцагчид

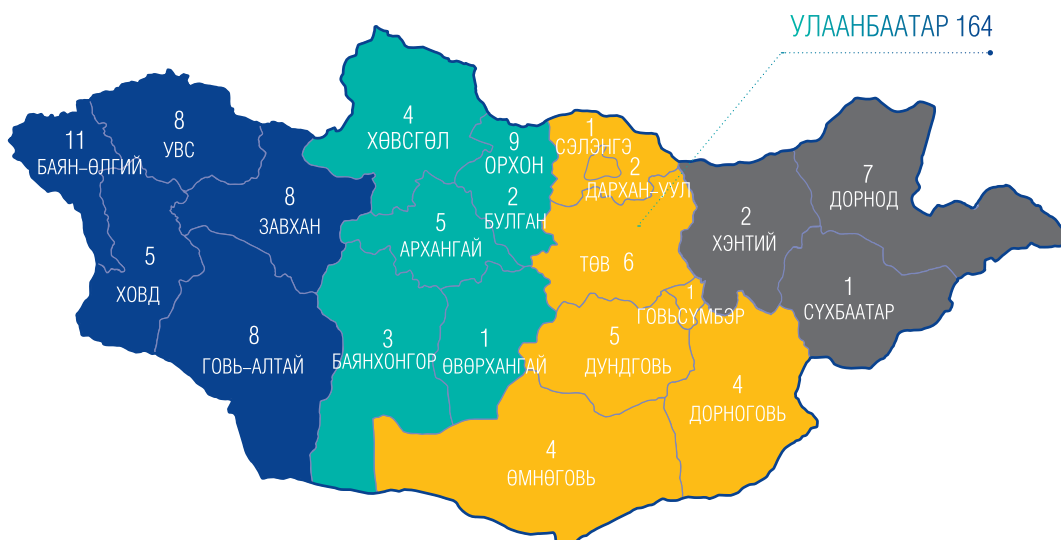
Банк бус санхүүгийн байгууллагын зээлдэгчид /насны бүлгээр/

Боловсролын түвшингээр

2.4 ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

БАРУУН БҮС

40 ХЗХ

7 САЛБАР

ХАНГАЙН БҮС

24 ХЗХ

10 САЛБАР

ТӨВИЙН БҮС

23 ХЗХ

18 САЛБАР

ЗҮҮН БҮС

10 ХЗХ

12 САЛБАР

- Тайлант онд нийт 261 ХЗХ-ноос 164 ХЗХ нь нийслэл Улаанбаатар хотод, 97 ХЗХ нь хөдөө, орон нутагт бүртгэлтэй байна.
- Хөдөө орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ-дын 41.3 хувь нь баруун бүсэд, 10.3 хувь нь зүүн бүсэд, 24.7 хувь нь хангайн бүсэд, 23.7 хувь нь төвийн бүсэд байршжээ.
- Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй 164 ХЗХ-дын 92.7 хувь нь төвийн зургаан дүүрэгт, 7.3 хувь нь алслагдмал гурван дүүрэгт байршиж байна.
- Багахангай дүүрэгт банкнаас бусад санхүүгийн салбараас зөвхөн ХЗХ үйл ажиллагаа явуулж байна.

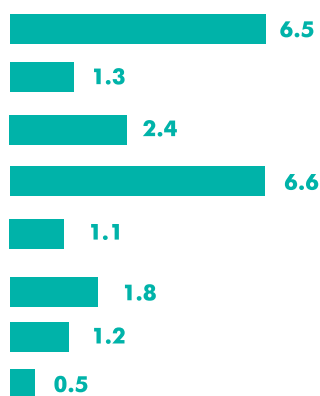

“Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)”-ийн Санхүүгийн хүртээмжийн тоон мэдээллийн ажлын хэсгээс улс орнуудын санхүүгийн хүртээмжийг үнэлэх үндсэн индикаторуудыг¹ 2013 онд гаргасан байдаг. Тус ажлын хэсгээс гаргасан индикаторуудыг ашиглан доорх байдлаар салбарын хүртээмжтэй байдлыг харуулья. Үүнийг хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны 10,000 хүнд ногдох, 1,000 аж ахуйн нэгж (ААН)-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор илэрхийлж болно.

10 000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоо

1 000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоо

- 1000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоогоор Налайх дүүрэг 6.6, Багануур дүүрэг 6.5 үзүүлэлттэйгээр тус тус тэргүүлж байгаа бол Баянгол дүүрэг 0.5 гэсэн үзүүлэлттэйгээр хамгийн доогуур жагсаж байна.
- Харин 10,000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоогоор Сүхбаатар, Чингэлтэй дүүргүүд 3.4 гэсэн үзүүлэлтээр тэргүүлж байна.

¹ <https://www.afi-global.org/sites/default/files/publications/fidwg-core-set-measuring-fi.pdf>

Хүртээмжийн үзүүлэлтийг 4 бүсээр ангилахад баруун бүс 10,000 хүнд ногдох, 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор бусад бүсээс илүү сайн үзүүлэлттэй байна.

Нэг гишүүнд ногдох дундаж зээл

4.3 сая төгрөг

ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18–64 насны 57 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд гишүүнчлэлтэй, зээлийн үйлчилгээг хүртэж байна.
- Дээрх үзүүлэлт нь хөдөө, орон нутагт 105 байгаа бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 36 байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-ноос зээл авсан нэг зээлдэгч гишүүн дунджаар 4.3 сая төгрөгийн зээлтэй байна.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 5.2 сая төгрөг байгаа бол хөдөө орон нутагт 2.2 сая төгрөг байна.

ХАДГАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18–64 насны 57 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд гишүүнчлэлтэй, хадгаламжийн үйлчилгээг хүртэж байна.
- Хөдөө, орон нутагт уг тоо 87 байгаа бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 40 байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-нд хадгаламжтай нэг хадгаламж эзэмшигч гишүүн дунджаар 4.3 сая төгрөгийн хадгаламжтай байна.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 5.9 сая төгрөг байгаа бол хөдөө орон нутагт 1.4 сая төгрөг байна.

Нэг гишүүнд ногдож буй хадгаламжийн дундаж хэмжээ

4.3 сая төгрөг

ХЗХ-НЫ ГИШҮҮДИЙН ХҮРТЭЭМЖ

Эрэгтэй

54.9%

Эмэгтэй

44.8%

Хуулийн этгээд

0.3%

НАСНЫ БҮЛГЭЭР

18-35 НАС

29.0%

36-45 НАС

32.8%

46-55 НАС

22.7%

55-ААС ДЭЭШ

15.5%

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИНГЭЭР

48.9%

ДЭЭД

13.2%

ТУСГАЙ
ДУНД

26.8%

БҮРЭН
ДУНД

8.7%

ДУНД

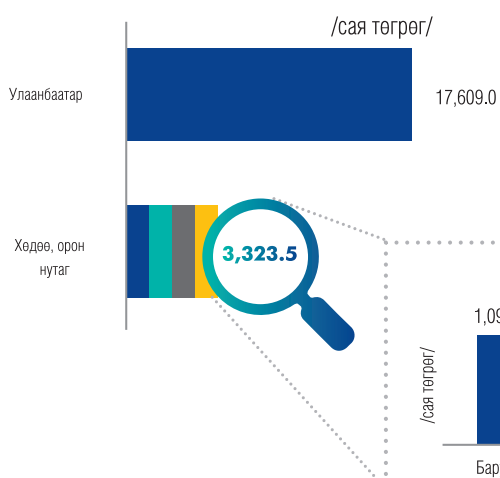
2.4%

БАГА

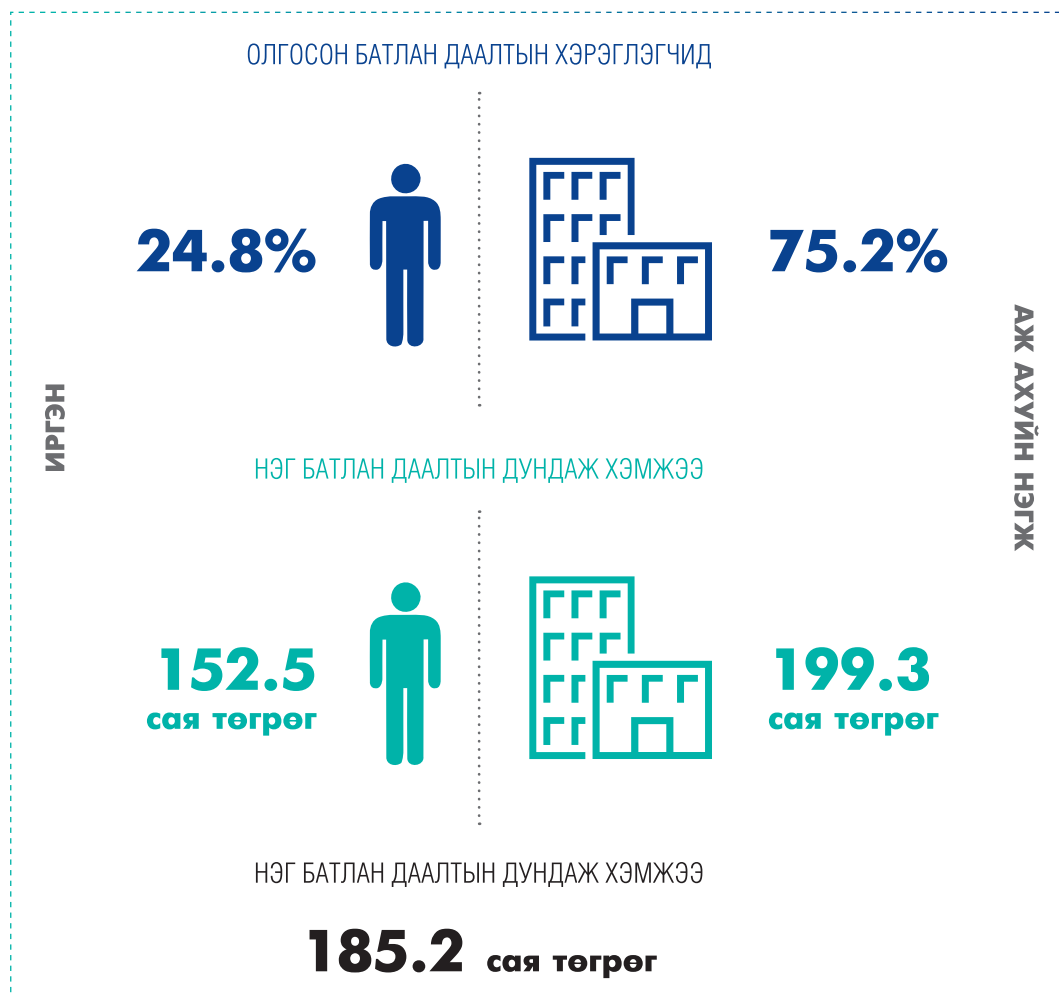
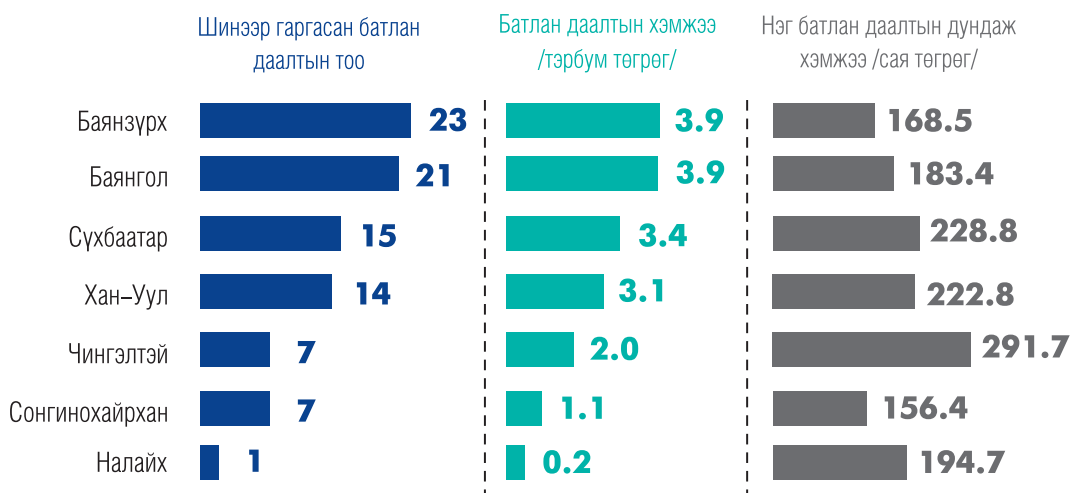
2.5 ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

НЭГ БАТЛАН ДААЛТЫН ДУНДАЖ ХЭМЖЭЭ

- Улаанбаатар хотын хувьд нийт 17.6 тэрбум төгрөгийн 88 батлан даалт шинээр олгогджээ.
- Улаанбаатар хотод гаргасан нэг батлан даалт нь дунджаар 200.1 сая төгрөг байна.

III. БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Нийт арилжааны дүн

143.6 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн зах зээл

Зуучилсан даатгалын
болон давхар даатгалын
хураамж

54.5 тэрбум төгрөг

Даатгалын зах зээл

ЗЭЭЛИЙН ББСБ

91.6%

тэрбум төгрөг

8.4%

ЗӨВХӨН ГАДААД ВАЛЮТЫН
АРИЛЖААНЫ ББСБ

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

ХЗХ–дын хэрэглээний зээл
эргэн төлөгдсөн хувь

68.1%

Хадгаламж, зээлийн хоршоо

4 IPO

42.5 тэрбум төгрөг

Жолоочийн хариуцлагын
албан журмын даатгалын
хураамж

36.5 тэрбум төгрөг

100 000 хүнд
ногдох ББСБ

38

1000 ААН-д
ногдох ББСБ

18

Хадгаламж,
зээлийн хоршооны
нийт хадгаламж

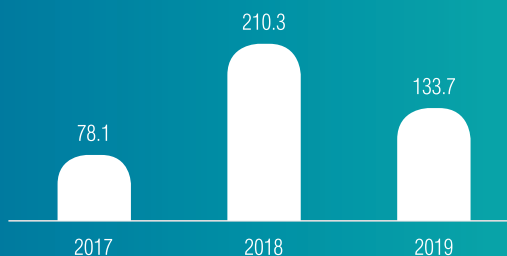
155.8
тэрбум төгрөг

3.1 ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

ХУВЬЦААНЫ АРИЛЖАА

- 2019 онд нийт хувьцааны арилжаа 133.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 36.4 хувиар буурч, 2017 онтой харьцуулахад 71.2 хувиар өсчээ.

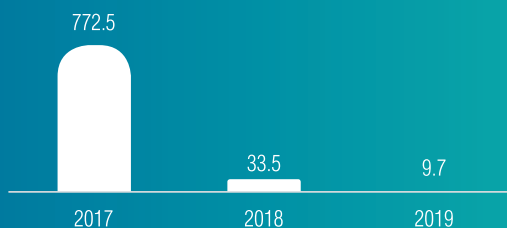
Хувьцааны арилжаа /тэрбум төгрөг/

ЗГҮЦ–НЫ АРИЛЖАА

- 2019 онд нийт ЗГҮЦ–ны арилжаа 9.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх онтой харьцуулахад 71.1 хувиар буурчээ.

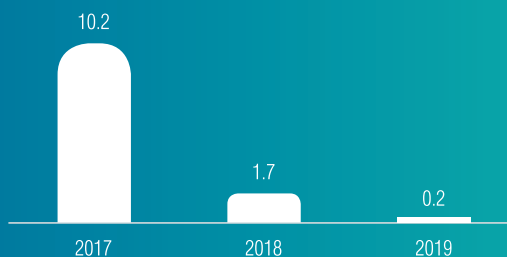
■ ЗГҮЦ–ны арилжаа /тэрбум төгрөг/

КОМПАНИЙН ӨРИЙН ХЭРЭСЛИЙН АРИЛЖАА

- 2019 онд нийт 0.2 тэрбум төгрөгийн компанийн бондын арилжаа хийгдсэн бөгөөд энэ нь 2018 оноос 88.2 хувиар буурчээ.

■ Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа /тэрбум төгрөг/

21
ТЗК

78,703
Зээлдэгч

4.1
их наяд
төгрөг

Жимобайл
вексель

7
тэрбум
төгрөг

ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААС

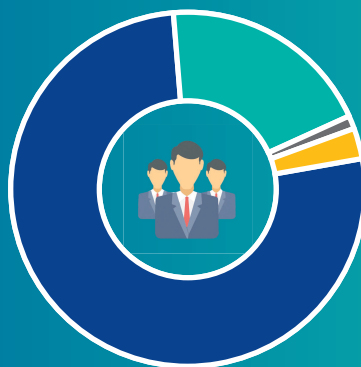
- Орон сууцны санхүүжилтийн урт хугацааны тогтвортой тогтолцоог бий болгох зорилгоор 2013 оноос ипотекийн бага хүүтэйгээр орон сууцны зээлийг иргэдэд олгож эхэлсэн. Өнөөгийн байдлаар “МИК ОССК” ХХК–аас 21 ТЗК үүсгэн байгуулж, нийт 78,703 зээлдэгчийн ипотекийн зээлийг

үнэт цаасжуулж 4.1 их наяд төгрөгийн хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг Хороонд бүртгүүлээд байна.

- Монгол Улсад хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг үл хөдлөх хөрөнгийн зээлээр баталгаажуулж ирсэн бөгөөд 2019 оны байдлаар нийт 62,512 зээлдэгчийн 2.9 их наяд төгрөгийн баталгаат үнэт цаас байна.
- Үүрэн телефоны оператор болох “Жимобайл” ХХК хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргасан нь үл хөдлөх хөрөнгийн зээлээс өөр төрлийн санхүүгийн хэрэгслээр баталгаажсан үнэт цаас гаргасан анхны тохиолдол болсон.

АРИЛЖААНЫ БҮТЭЦ /ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧДААР/

- 2018 онтой харьцуулахад арилжааны дүн дотоодын ААН-ийн хувьд 35.6 пунктээр өсөж, дотоодын иргэний хувьд 0.5 пунктээр, гадаадын ААН-ийн хувьд 35.2 пунктээр тус тус буурсан байна. Харин гадаадын иргэний хувьд үзүүлэлт хэвээр байна.

○ **Дотоодын ААН, 76.4%**

● **Гадаадын ААН, 1.2%**

○ **Дотоодын иргэн, 19.5%**

● **Гадаадын иргэн, 2.8%**

ХУВЬЦААНЫ ӨМЧИЙН БҮТЭЦ

- 2019 оны байдлаар Санхүүгийн Зохицуулах Хорооны үнэт цаасны бүртгэлд нийт 306 ХК бүртгэлтэй байна.
- Өмчийн бүтцийг задлан харвал нийт ХК-ийн 84 хувь нь хувийн өмчит, 10 хувь нь төрийн өмчит, 6 хувь нь төрийн өмчийн оролцоотой байна.

○ **Хувийн өмчит 84%**

● **Төрийн өмчит оролцоотой 6%**

○ **Төрийн өмчит 10%**

3.2 ДААТГАЛЫН САЛБАР

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт 23 хэлбэрээс “Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал”-аас бусад нь сайн дурын даатгалын хэлбэр юм.

Даатгалын нийт хураамж

Даатгалын нөхөн төлбөрийн зардал

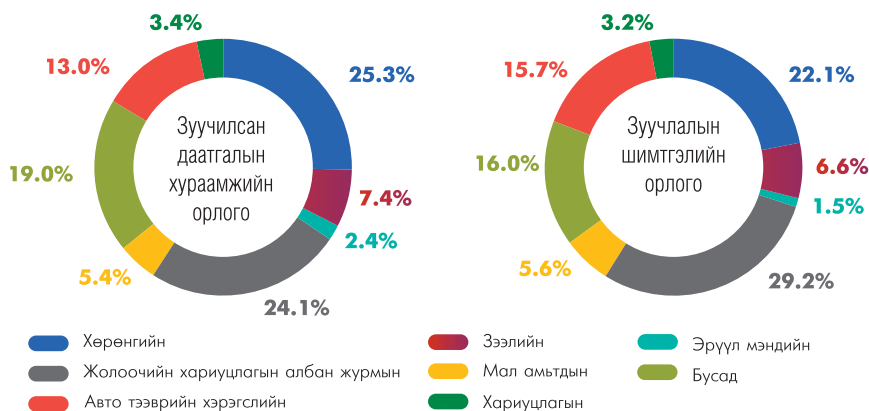
АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

- Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нийт хураамжийн орлого тайлант онд 36.5 тэрбум төгрөгт хүрч, нийт даатгалын хураамжийн орлогын 18.4 хувийг эзэлж байна. Нөхөн төлбөрийн өсөлт өнгөрсөн онд 10.3 хувь байсан бол энэ онд 12.3 хувийн өсөлтийг үзүүлжээ.
- Тайлант онд 19.2 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр олгосон нь салбарын нийт нөхөн төлбөрийн зардлын 29.3 хувийг бүрдүүлжээ.

ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧИД

- 2019 онд даатгалын зуучлагчдын төвлөрүүлсэн даатгалын болон давхар даатгалын хураамж 54.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Харин даатгалын зуучлагчдын зуучлалын шимтгэлийн орлого өнгөрсөн онд 6.8 тэрбум төгрөг байсан бол тайлант онд өмнөх оноос 784.9 сая төгрөгөөр өсөж 7.5 тэрбум төгрөгт хүрэв.

ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИД

- Тайлант онд даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд нийт 26,402 хохирлыг 95.2 тэрбум төгрөгөөр үнэлэв.
- Нийт хохирол үнэлгээний орлого өнгөрсөн жилтэй харьцуулахад 68.5 сая төгрөгөөр өсөж, 778.8 сая төгрөгт хүрэв.

3.3 БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

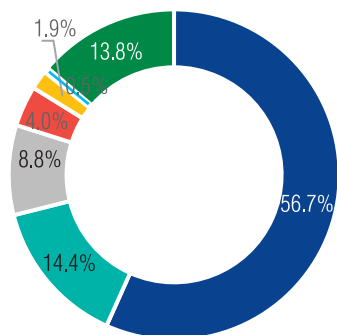
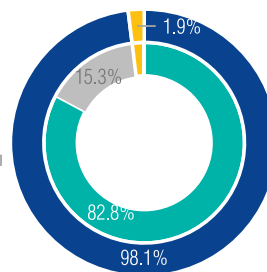
БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО

- 2019 оны байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт орлого 352.9 тэрбум төгрөгт хүрэв.
- Нийт орлогын 98.1 хувийг үндсэн үйл ажиллагааны орлого буюу хүүгийн болон хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байгаа бөгөөд 82.8 хувь буюу 292.3 тэрбум төгрөгийг хүүгийн орлого, 15.3 хувь нь буюу 53.9 тэрбум төгрөгийг хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна.

- Хүүгийн орлого
- Хүүгийн бус орлого
- Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого
- Үндсэн үйл ажиллагааны орлого

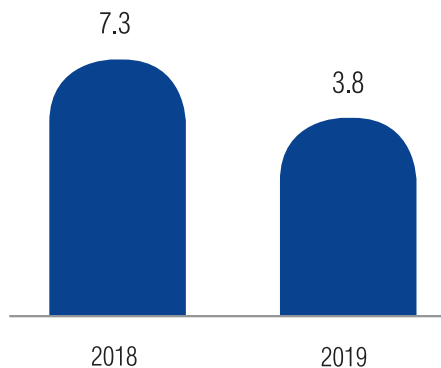

- Үйлчилгээний хураамж, шимтгэлийн орлого
- Ханш болон үнэлгээний тэгшитгэлийн орлого
- Арилжааны орлого
- Картын үйлчилгээний орлого
- Мөнгөн гуйвуулгын орлого
- Санхүүгийн зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйлчилгээний орлого
- Бусад

ХҮҮГИЙН БУС ОРЛОГЫН ЗАДАРГАА

Хүүгийн бус орлогын 56.7 хувийг үйлчилгээний хураамж, шимтгэлийн орлого, 14.4 хувийг ханш болон үнэлгээний тэгшитгэлийн орлого, 8.8 хувийг арилжааны орлого, 4.0 хувийг картын үйлчилгээний орлого, 1.9 хувийг мөнгөн гуйвуулгын орлого, 0.5 хувийг санхүүгийн зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйлчилгээний орлого, 13.8 хувийг бусад орлого тус тус бүрдүүлж байна.

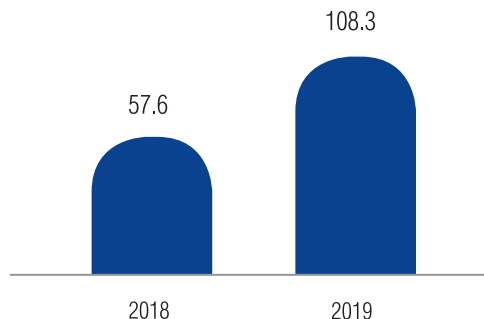
Факторингийн үйлчилгээний цэвэр авлага /тэрбум төгрөг/

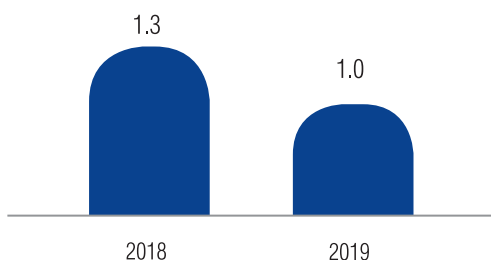
- 2019 оны байдлаар салбарын хэмжээнд нийт 3.8 тэрбум төгрөгийн факторингийн цэвэр авлага бүртгэгджээ.
- 2018 онтой харьцуулахад факторингийн цэвэр авлага 47.9% хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

- Салбарын хэмжээнд нийт 34 банк бус санхүүгийн байгууллага итгэлцлийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг эзэмшиж байгаа хэдий ч тайлант онд 26 банк бус санхүүгийн байгууллага уг үйлчилгээг эрхэлж байна.
- Тэдгээрийн үзүүлсэн итгэлцлийн үйлчилгээний нийт өглөг 108.3 тэрбум төгрөг байгаа ба өмнөх оноос 88.0 хувиар өслөө.

Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг /тэрбум төгрөг/

Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний орлого /тэрбум төгрөг/

- 2019 оны байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагууд мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээнээс нийт 1.0 тэрбум төгрөгийн орлогыг олжээ. Энэ нь өмнөх оноос 324.0 сая төгрөгөөр буурсан үзүүлэлт юм.
- Салбарын хэмжээнд нийт 31 ББСБ уг үйлчилгээг эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаагаас тайлант онд 11 нь уг үйлчилгээнээс орлого олсон байна.

ХУДАЛДСАН, ХУДАЛДАН АВСАН ВАЛЮТЫН МЭДЭЭ

ВАЛЮТЫН НЭР	Худалдаж авсан	Худалдсан
	Дүн /тэрбум төгрөг/	Дүн /тэрбум төгрөг/
БНХАУ-ЫН ЮАНЬ	593.8	578.4
АНУ-ЫН ДОЛЛАР	542.5	527.2
ЕВРО	110.9	107.8
БНСУ-ЫН ВОН	39.0	36.9
ЯПОНЫ ИЕН	32.7	32.5
БУСАД	34.5	34.2

ФИНТЕК

93.3% Хэвийн

2.7% Хугацаа хэтэрсэн зээл

4.0% Чанаргүй

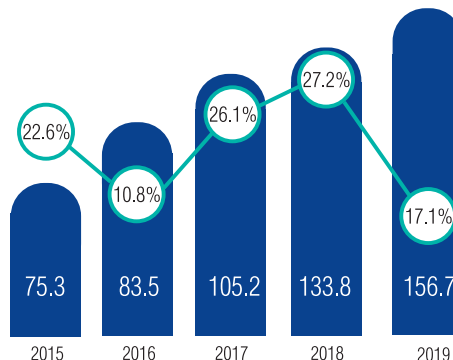
Салбарын нийт зээлийн үлдэгдэл бага хувь эзэлж байгаа ч олгосон болон төлөгдсөн зээлд эзлэх хувиас харахад эдгээр банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээл эргэлт сайтай байгаа нь харагдаж байна.

3.4 ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛ

- Тайлант онд нийт зээлийн хэмжээ 156.7 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оноос 17.1 хувиар өслөө.
- Цэвэр зээлийн хэмжээ өмнөх оноос 16.9 хувиар өсөж 152.2 тэрбум төгрөгт, зээлийн эрсдэлийн сангийн хэмжээ 25.7 хувиар өсөж 4.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

■ Нийт зээл /тэрбум төгрөг/ ○ Зээлийн өсөлт /хувь/

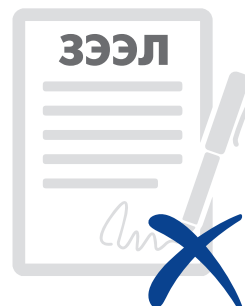
ХЭВИЙН

91.4%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

4.7%

ЧАНАРГҮЙ

3.9%

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЧАНАР

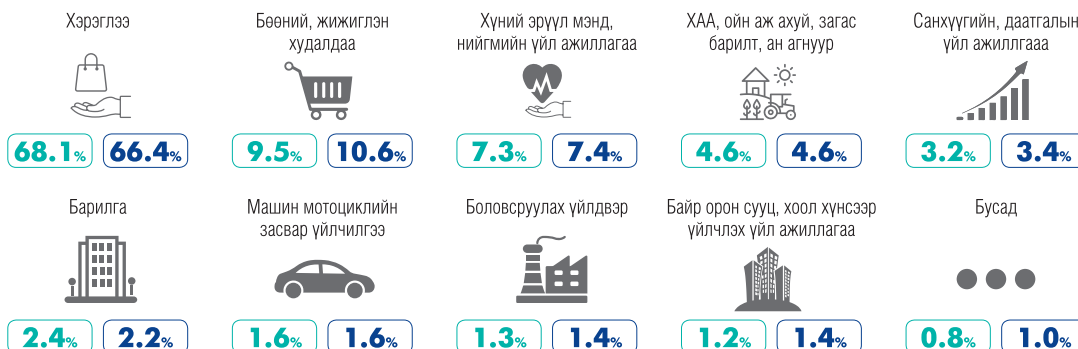
- Тайлант онд хэвийн зээл өмнөх оноос 16.1 хувиар өсөж 143.3 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт зээлийн 91.4 хувийг хэвийн зээл эзэлж байна.
- Хугацаа хэтэрсэн зээл өмнөх оноос 64.7 хувиар өсөж 7.3 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Чанаргүй зээл 3.1 хувиар өсөж 6.2 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТ

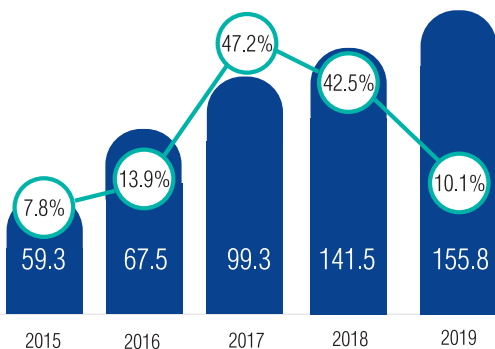
- Нийт олгосон зээлийн 66.4 хувь нь хэрэглээнд, 10.6 хувь нь бизнесийн үйл ажиллагаанд, 4.6 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбарт олгогдсон байна.
- Нийт эргэн төлөгдсөн зээлийн 68.1 хувь нь хэрэглээнээс, 9.5 хувь нь бизнесийн үйл ажиллагаанаас, 4.6 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбараас эргэн төлөгдсөн байна.

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

■ Нийт хадгаламж /тэрбум төгрөг/ ○ Хадгаламжийн өсөлт /хувь/

ХЗХ-ДЫН ХАДГАЛАМЖ

○ ХЗХ-дын нийт хадгаламжийн хэмжээ өмнөх оноос 10.1 хувиар өсөж 155.8 тэрбум төгрөг боллоо.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖ

○ 98.3 хувийг хугацаатай хадгаламж, 1.7 хувийг хугацаагүй хадгаламж бүрдүүлж байна.

98.3%

ХУГАЦААТАЙ

1.7%

ХУГАЦААГҮЙ

ХАДГАЛАМЖ ТАТСАН

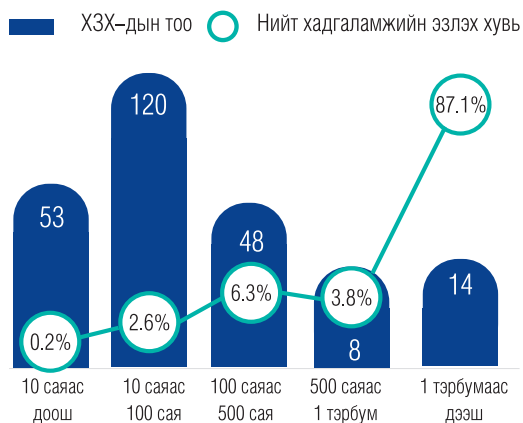
243 ХЗХ

ХАДГАЛАМЖ ТАТААГҮЙ

18 ХЗХ

○ Тайлант онд ХЗХ-дын 93.1 хувь буюу 243 нь нийт 155.8 тэрбум төгрөгийн хадгаламжтай.
○ Үлдсэн 6.9 хувь буюу 18 нь огт хадгаламж татаагүй байна.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖИД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

- 1 тэрбумаас дээш төгрөгийн хадгаламжтай 14 ХЗХ нь нийт 135.6 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 87.1 хувийг;
- 100 саяас 1 тэрбум төгрөгийн хадгаламжтай 56 ХЗХ нь нийт 15.8 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 10.1 хувийг;
- 100 саяас доош төгрөгийн хадгаламжтай 173 ХЗХ нь салбарын нийт хадгаламжийн 2.8 хувийг тус тус бүрдүүлж байна.

1.6%

Хадгаламжийн
жигнэсэн дундаж
сарын хүү

3.4%

Зээлийн
жигнэсэн дундаж
сарын хүү

БУСАД ТӨРЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЭЛЖ БҮЙ ХЗХ

2018

2019

Төслийн санхүүжилтийн үйлчилгээ, төсөл хөтөлбөрийг
дамжуулан хэрэгжүүлэх үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөлтэй ХЗХ

113

104

Санхүүгийн түрээсийн үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөлтэй ХЗХ

3

3

Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх
зөвшөөрөлтэй ХЗХ

3

3

ОРЛОГО

- ХЗХ–дын хүүгийн орлого өнгөрсөн онтой харьцуулахад 22.4 хувиар өсөж 48.4 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт хүүгийн орлогын хамгийн өндөр хувийг буюу 96.0 хувийг зээлийн хүүгийн орлого эзэлж байна.
- Банк, санхүүгийн байгууллагаас авсан хүүгийн орлого 3.8 хувийг, зээлийн нэмэгдүүлсэн хүүгийн орлого 0.7 хувийг тус тус эзэлжээ.
- Санхүүгийн түрээсийн орлого нь 1.3 сая төгрөг байна.

ЗАРДАЛ

- ХЗХ–дын хүүгийн зардал өнгөрсөн онтой харьцуулахад 17.1 хувиар өсөж 27.0 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт хүүгийн зардлын хамгийн өндөр буюу 98.9 хувийг хадгаламжийн хүү эзэлж байна.
- Хүүгийн зардлын 0.9 хувийг эзэлж буй банк, санхүүгийн байгууллагад төлсөн хүү өмнөх оноос 44.7 хувиар буурч 248.0 сая төгрөг болжээ.
- Санхүүгийн түрээсийн хүүгийн зардал 82.9 хувиар буурч 4.4 сая төгрөгт хүрчээ.

3.5 ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

	Батлан даалт гаргуулахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	Зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо	Эзлэх хувь
2016	62	36	58.1%
2017	107	62	57.9%
2018	356	162	45.5%
2019	193	113	58.5%

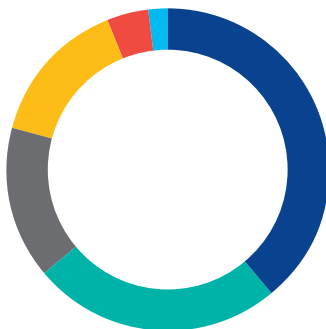
2019 онд батлан даалт гаргуулах нийт 193 хүсэлт ирснээс 113 хүсэлт нь зөвшөөрөгдсөн байна. Ирүүлсэн хүсэлтийн тоо нь өмнөх оноос 1.8 дахин бага байна.

Өмнөх онд үйлдвэрлэлийн салбарт батлан даалт түлхүү гаргаж байсан бол тайлант онд үйлчилгээний салбарт гаргасан батлан даалт нийт батлан даалтын дийлэнх хэсгийг бүрдүүлж байна.

о 2016 оны сүүл үеэс эхлэн батлан даалт гаргах дундаж хугацаа өссөн дүнтэй байгаа бөгөөд 2019 онд гаргасан батлан даалтын дундаж хугацаа 98.7 сар буюу 8.2 жил байна.

98.7
САР

Зээлийн батлан даалт гаргасан байдал /банкны ангиллаар/

- Худалдаа хөгжлийн банк 39.1%
- Төрийн банк 25.0%
- Капитрон банк 15.0%
- Хас банк 14.7%
- Ариг банк 4.3%
- Хаан банк 1.8%

2019 онд Сангаас гаргасан батлан даалтын 39.1 хувийг Худалдаа хөгжлийн банк, 25.0 хувийг Төрийн банк, 15.0 хувийг Капитрон банк, 14.7 хувийг Хас банк, 4.3 хувийг Ариг банк, 1.8 хувийг Хаан банкны зээлд гаргасан батлан даалт тус тус бүрдүүлж байна.

IV. АШИГТ АЖИЛЛАГАА

Цэвэр ашиг

1.5

тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн зах зээл

Цэвэр ашиг

22.7

тэрбум төгрөг

Даатгалын зах зээл

Цэвэр ашиг

140.2

тэрбум төгрөг

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

Цэвэр ашиг

9.2

тэрбум төгрөг

Хадгаламж, зээлийн хоршоо

Нийт орлого

13.0

тэрбум төгрөг

Цэвэр ашгийн өсөлт

23.2%

Нийт орлого

352.9

тэрбум төгрөг

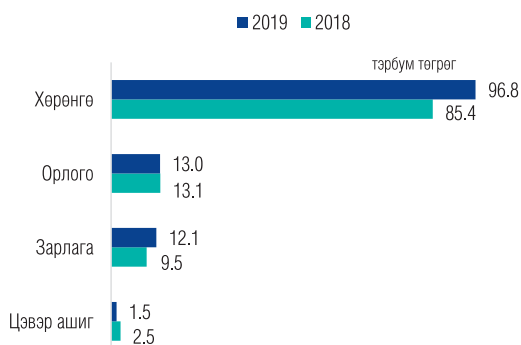

Нийт орлого

50.6

тэрбум төгрөг

4.1 ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

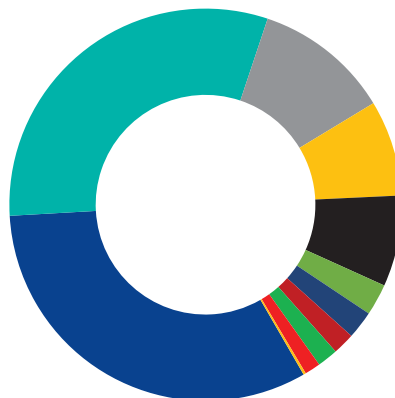

ҮЦК-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

- ҮЦК-уудын нийт хөрөнгө 2019 онд 96.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оноос 13.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.
- Орлого 0.1 тэрбум төгрөгөөр буурч, зарлага 2.6 тэрбум төгрөгөөр өсөж, цэвэр ашиг 1 тэрбум төгрөгөөр буурлаа.

ҮЦК-ИЙН ОРЛОГЫН БҮТЭЦ

● Брокерийн үйл ажиллагааны орлого	32.4%
● Андеррайтерийн үйл ажиллагааны орлого	31.0%
● Үнэт цаасны арилжааны цэвэр орлого	11.2%
● Хүүгийн орлого	7.9%
● Хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагааны орлого	7.5%
● Бусад орлого	2.6%
● Ногдол ашгийн орлого	2.3%
● Бусад үйл ажиллагааны орлого	1.8%
● Дилерийн үйл ажиллагааны орлого	1.7%
● Түрээсийн орлого	1.3%
● Үнэт цаасны үнэлгээний тэгшитгэлийн цэвэр орлого	0.2%

ҮЦК-ИЙН ЗАРДЛЫН БҮТЭЦ

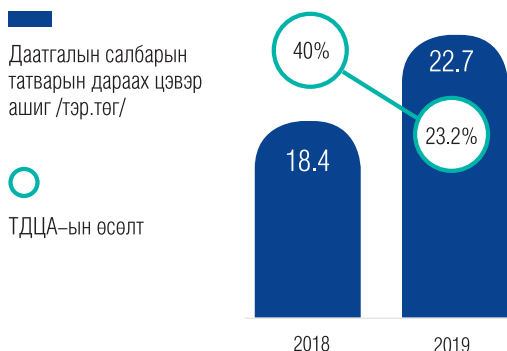
● Борлуулалт, маркетингийн болон ерөнхий ба удирдлагын зардал	83.6%
● Санхүүгийн зардал	16.1%
● Бусад зардал	0.3%

4.2 ДААТГАЛЫН САЛБАР

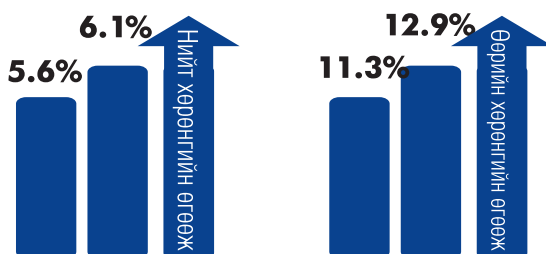
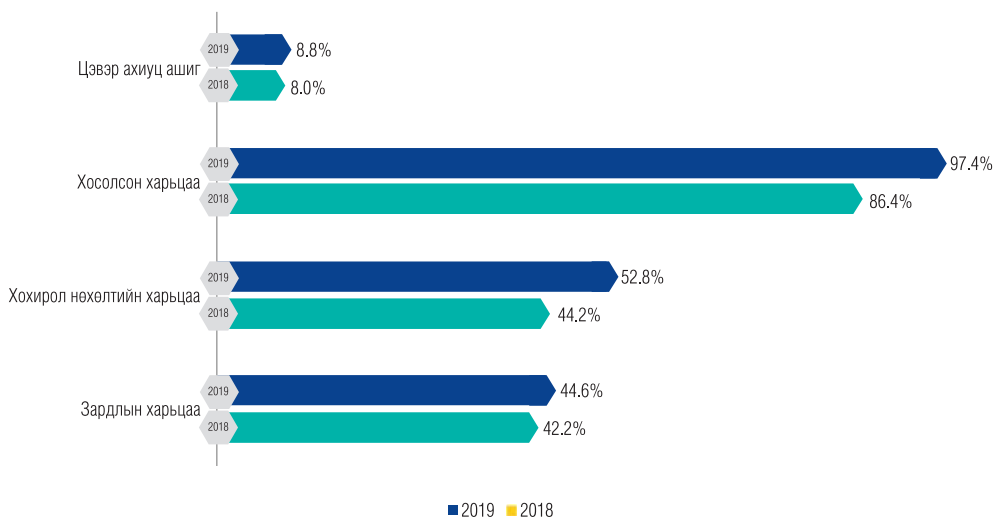
ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН ЦЭВЭР АШГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

- Тайлант онд даатгалын компаниудын цэвэр ашиг өнгөрсөн онтой харьцуулахад 4.3 тэрбум төгрөгөөр өсөж 22.7 тэрбум төгрөгт хүрсэн.
- Татварын дараах цэвэр ашгийн өсөлтийг бүлэглэн авч үзвэл цэвэр ашгийн хэмжээ буурсан 6, 50 хувь хүртэлх өсөлттэй 5, 50–100 хувийн өсөлттэй 2, 100 хувиас дээш өсөлттэй 5 даатгалын компани байна.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

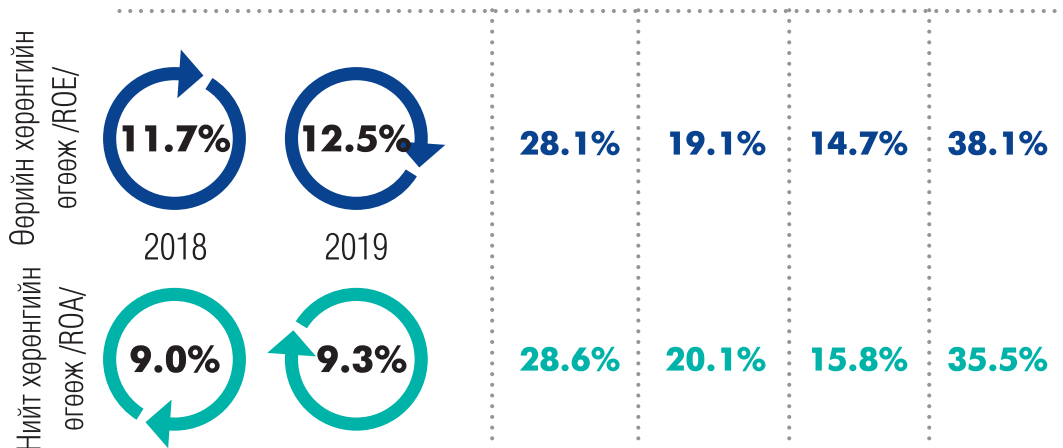
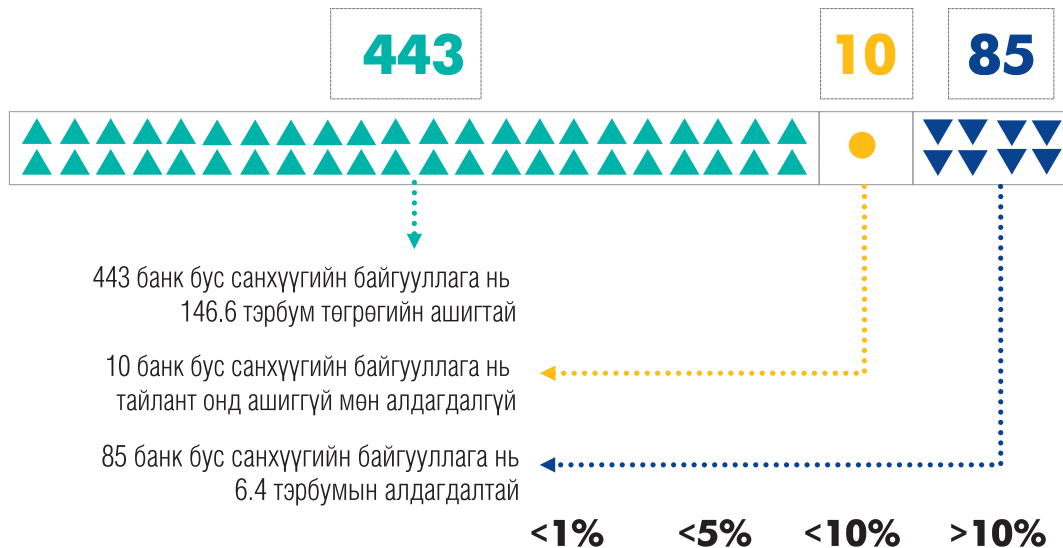
- Хохирол нөхөлтийн харьцаа тайлант онд өнгөрсөн онтой харьцуулахад 8.6 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байв.
- Зардлын харьцаа өмнөх оноос 2.4 пунктээр өсөж 44.6 хувь болжээ.
- Даатгалын салбарын цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа тайлант онд 0.8 пунктээр өсөж 8.8 хувьд хүрлээ.

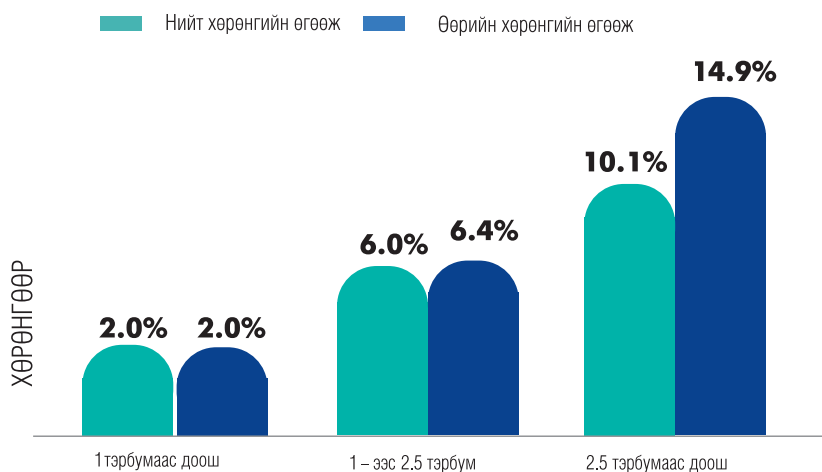
АШИГТ АЖИЛЛАГААНЫ КОЭФФИЦИЕНТ

Салбарын өөрийн хөрөнгийн өгөөж 2018 онд 11.3 хувьтай байсан бол 2019 онд 1.6 пунктээр өсөж 12.9 хувьд хүрлээ. Нийт хөрөнгийн өгөөжийн хувьд 2018 онд 5.6 хувьтай байсан бол 2019 онд 0.5 пунктээр өссөн 6.1 хувьд хүрлээ.

4.3 БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

ROE болон ROA-ийн харгалзах интервал дахь ББСБ-ын тоо /хувиар/

НИЙТ ХӨРӨНГИЙН БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖИЙН ХАРЬЦАА /ХӨРӨНГИЙН АНГИЛЛААР/

Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт болон өөрийн хөрөнгийн өгөөжийг хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн ангиллаар харахад 1 тэрбумаас доош хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын тал хувь нь 2.0 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй, 1–2.5 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын тал хувь нь 6.0 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй, 2.5 тэрбум төгрөгөөс дээш хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын тал хувь нь 10.1 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй байна. Өөрийн хөрөнгийн өгөөжийн хувьд холбогдох утгууд нь харгалзан 2.0, 6.4 болон 14.9 хувьтай байна.

ЗАРДАЛ, ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

Банк бус санхүүгийн байгууллагууд нэг төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар хэдэн төгрөгийн зардал гаргаж буйг тооцдог харьцаа болох зардал, орлогын харьцаа тайлант онд 43.7 хувь гарсан буюу өмнөх оноос 1.2 нэгжээр буурчээ. Өөрөөр хэлбэл банк бус санхүүгийн байгууллагууд 100 төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар 43.7 төгрөгийн зардал гаргаж байна.

4.4 ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

ХЗХ–ДЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

- Тайлант онд нийт ХЗХ–д 50.6 тэрбум төгрөгийн орлого, 41.5 тэрбум төгрөгийн зардал, 9.2 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажиллалаа.
- Цэвэр ашгийн нийт орлогод эзлэх хувь өмнөх оноос 5.0 пунктээр өсөж 18.1 хувьд хүрчээ.

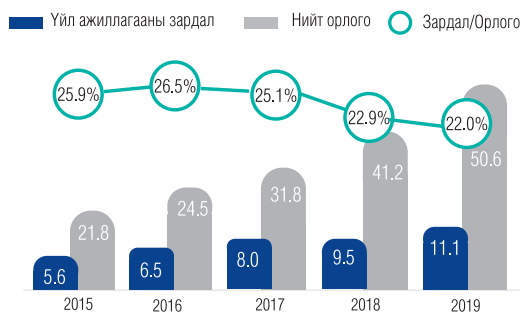
НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖ

- ХЗХ–дын өөрийн хөрөнгийн өгөөж нь өмнөх онтой харьцуулахад 8.2 пунктээр өсөж 26.9 хувьд хүрлээ.
- Нийт хөрөнгийн өгөөж нь 1.5 пунктээр өсөж 4.9 хувьд хүрчээ.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

- Тайлант онд гишүүдэд олгож буй зээлийн хүүгийн орлогын нийт зээлд эзлэх хувь өмнөх оноос 1.3 пунктээр өсөж 30.9 хувьд хүрлээ.
- Энэхүү үзүүлэлт ХЗХ–д зээлийн үйлчилгээнээс олж буй дундаж орлогыг харуулдаг тул тайлант онд ойролцоогоор 100 төгрөгийн зээлийн үйлчилгээнээс олсон орлого 31 төгрөг байна.
- Цэвэр орлогыг нийт орлогод харьцуулан тооцдог цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа нь өмнөх оноос 5.2 пунктээр өсөж 18.1 хувь болжээ.

ЗАРДАЛ ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

- ХЗХ-д 100 төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар 22 төгрөгийн зардал гаргаж байна.

4.5 ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Гишүүдийн татварын орлого буюу хүүгийн орлого

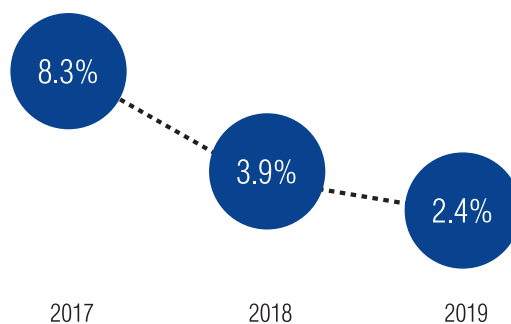
93.0%

Батлан даалт, хураамж, шимтгэлийн орлого

7.0%

Нийт хөрөнгийн өгөөжийн бууралт нь хөрөнгийн өсөлт ашгийн өсөлтөөс өндөр байгаатай холбоотой.

Нийт хөрөнгийн өгөөж

V. ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

ТОП-20 индексийн
хэлбэлзэл

997.5

Хөрөнгийн зах зээл

Давхар даатгалын
хураамжийн зардал

29.0%

Даатгалын зах зээл

Z индекс

28.2

Чанаргүй зээлийн
эзлэх хувь

8.5%

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

Нийт зээлд эзлэх чанаргүй
зээлийн хувь

3.9%

Хадгаламж, зээлийн хоршоо

MSE A индексийн хэлбэлзэл

471.3

MSE Б индексийн хэлбэлзэл

376.0

Хөрөнгө оруулалтын дүн

56.5%

Зээлийн эрсдэлийн
сангийн харьцаа

102.3%

Хөрвөх чадварын
харьцаа

21.0%

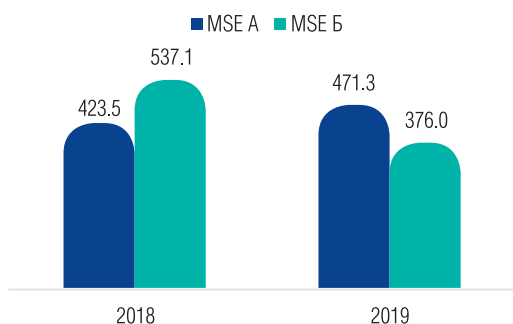
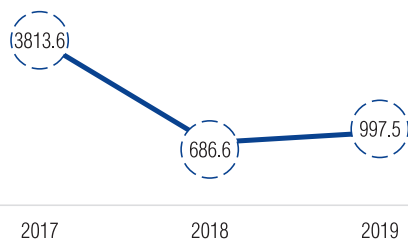
Мөнгөн хөрөнгийн
нийт хөрөнгөд
эзлэх хувь

25.9%

5.1 ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

ТОП-20 ИНДЕКСИЙН ХЭЛБЭЛЗЭЛ

- Хувьцааны үнийн хэлбэлзлийг ТОП-20 индексийн хүрээнд тооцон гаргалаа. Хувьцааны үнийн хэлбэлзэл 2019 онд 997.5 нэгж байгаа нь өмнөх оноос 310.9 пунктээр өссөн үзүүлэлт юм.

MSE A БОЛОН MSE Б ИНДЕКСИЙН ХЭЛБЭЛЗЭЛ

- Хувьцааны үнийн хэлбэлзлийг MSE A болон MSE Б индексүүдийн хувьд тооцож үзэхэд 2019 онд MSE A индексийн хэлбэлзэл 47.7 пунктээр өссөн байгаа бол MSE Б индексийн хэлбэлзэл 161.1 пунктээр буурчээ.

IPO ХИЙСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

- 2005 оноос 2019 он хүртэл нийт 27 компани IPO хийж нийт 156.5 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг анхдагч зах зээлээс татан төвлөрүүлээд байна.
- 2019 оны байдлаар нийт 4 компани 42.5 тэрбум төгрөгийг анхдагч зах зээлээс амжилттай татан төвлөрүүлээ.

IPO

27

КОМПАНИ

156.5

тэрбум
төгрөг

FPO

8

КОМПАНИ

31.6

тэрбум
төгрөг

FPO ХИЙСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

- Монголын анхны Follow on Public Offering (FPO) буюу нэмж хувьцаа гаргах замаар хөрөнгө татан төвлөрүүлэх арилжаа 2007 онд явагдаж байв. 2007 оноос хойш давхардсан тоогоор 8 компани 10 удаагийн арилжаагаар нийт 31.6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг нэмэлт хувьцаа гаргах замаар татан төвлөрүүлжээ. 2019 онд ХК-ууд нэмэлт хувьцаа гаргаагүй.

КОМПАНИЙН ӨРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АНХДАГЧ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН АРИЛЖААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

- Монголд өрийн хэрэгслийн анхдагч зах зээлийн арилжаа анх 2001 онд явагдаж байв. 2001 оноос хойш 2018 он хүртэл давхардсан тоогоор 14 компани 16 удаагийн арилжаагаар нийт 25.6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг татан төвлөрүүлээ. 2019 онд компанийн өрийн хэрэгслийн анхдагч зах зээлийн арилжаа явагдаагүй байна.

БОНД

14

КОМПАНИ

25.6

тэрбум
төгрөг

5.2 ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

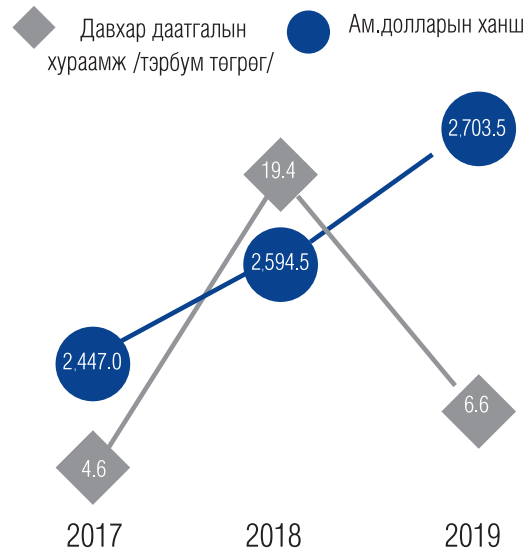
ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛ

- Монгол Улсын даатгалын зах зээлийн тулгамдаж буй асуудлын нэг нь валютын ханшийн эрсдэл юм.
- Даатгалын компаниудын дийлэнх нь гадаад улсад давхар даатгуулдаг бөгөөд сүүлийн гурван жилийн хугацаанд 1 жилд дунджаар 40 гаруй тэрбум төгрөгийг гадаад валютаар шилжүүлсэн.
- Даатгалын компаниудын гадаад улсад төвлөрүүлсэн давхар даатгалын хураамжийн зардал даатгалын нийт хураамжийн 29 хувьтай тэнцэж байна.
- Даатгалын салбар тэлэхийн хэрээр тус салбар дахь валютын гадагшлах урсгал нэмэгдэж байна.

29%

Давхар даатгалын зардлын нийт хураамжид эзлэх хувь

Давхар даатгалын хураамж

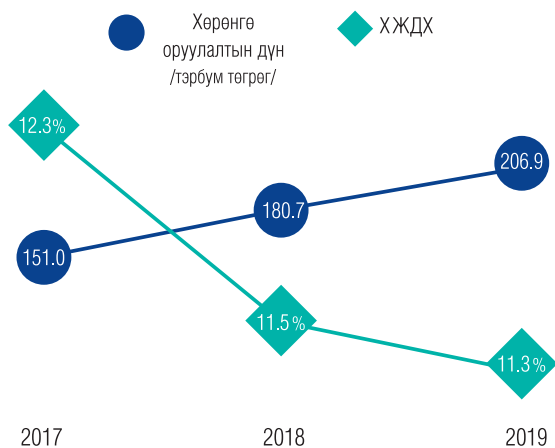

- Тайлант онд даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн 56.5 хувийг хөрөнгө оруулалт, үүний 45.1 хувийг хадгаламж, хадгаламжийн сертификат хэлбэрээр хийсэн хөрөнгө оруулалт бүрдүүлж байна.
- Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат болон үнэт цаасаарх хөрөнгө оруулалтаас даатгалын компаниуд 2019 онд нийт 27 тэрбум төгрөгийн хүүгийн орлого олсон байна.

Хүүгийн орлого
27

тэрбум төгрөг

Даатгалын нийт хөрөнгө оруулалт ба хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү

5.3 БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

- “Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг”/AFI/-ээс санхүүгийн хүртээмж болон санхүүгийн тогтвортой байдлын үзүүлэлтүүдийг тодорхойлон цаашид гишүүн орнуудын дунд нийтлэг стандарт тогтоох, тоон мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэхээр ажиллаж байгаа бөгөөд санхүүгийн тогтвортой байдлыг тодорхойлох дараах 5 үзүүлэлтийг нэрлэжээ. Үүнд:

ХӨРӨНГИЙН ХҮРЭЛЦЭЭТЭЙ БАЙДЛЫН ХАРЬЦАА

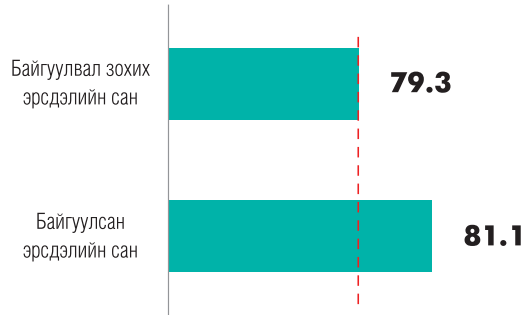
Хөрөнгийн хүрэлцэт байдлын харьцаа нь банк бус санхүүгийн байгууллагыг эрсдэлээс хамгаалах, үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг илэрхийлэх үзүүлэлт юм. Санхүүгийн зохицуулах хорооноос ББСБ-уудын өөрийн хөрөнгийг эрсдэлээр жигнэсэн нийт активт харьцуулсан харьцаа 30 хувиас доошгүй байна гэж зааснаас банк бус санхүүгийн байгууллагууд уг харьцааг ханган ажиллаж байгаа буюу өөрийн хөрөнгийн хэмжээ эрсдэлтэй хөрөнгийг бүрэн нөхөж чадахуйц байна.

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САНГИЙН ХАРЬЦАА

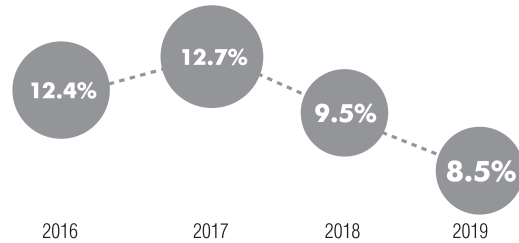
- Тайлант онд уг харьцаа 102.3 хувь гарч, байгуулвал зохих эрсдэлийн санг бүрдүүлж чадсан бөгөөд эрсдэлийг 102.3 хувиар нөхөх чадамжтайг харуулж, өмнөх оноос 0.5 нэгжээр өсчээ.

102.3%

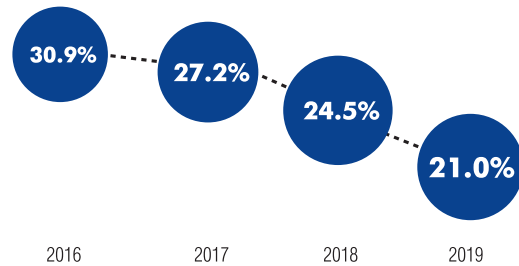
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН ХУВЬ

Тайлант онд чанаргүй зээлийн хэмжээ 105.4 тэрбум төгрөгт хүрч нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээл 8.5 хувь болж буурч, өмнөх оноос 1.0 нэгжээр багасав.

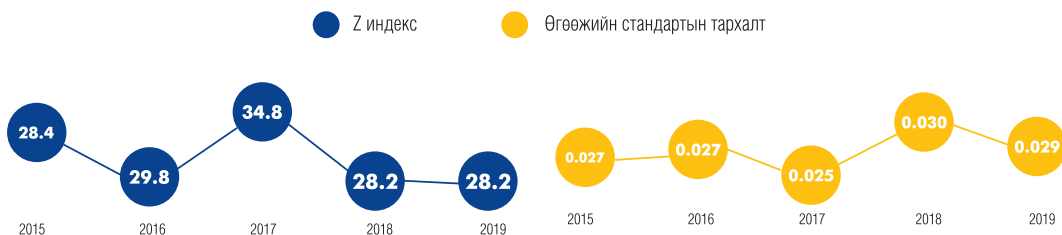
ХӨРВӨХ ЧАДВАРЫН ХАРЬЦАА

- Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан харьцаа буюу хөрвөх чадвар тайлант онд 21.0 хувь болжээ.
- 2019 онд мөнгөн хөрөнгийн өсөлт нь 19.3 хувьтай байгаа нь нийт хөрөнгийн өсөлтөөс 15.4 пунктээр бага байгаа тул хөрвөх чадвар өмнөх оноос 3.5 пунктээр буурчээ.

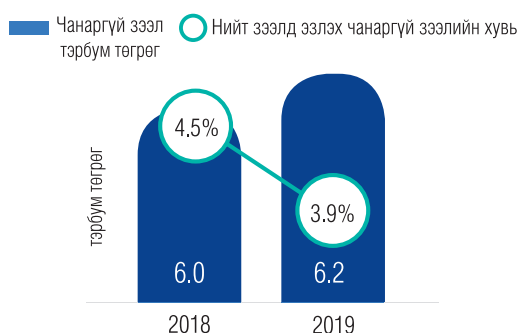
Z ИНДЕКС

Z индекс нь банк бус санхүүгийн байгууллагын дампуурах магадлалыг харуулдаг ба активын өгөөж болон өөрийн хөрөнгийн харьцааны нийлбэрийг активын өгөөжийн хэлбэлзэлд харьцуулж тооцдог. Z индексийн утга ашигт ажиллагаа болон өөрийн хөрөнгийн хөшүүрэг өндөр байх үед их гарах ба өгөөжийн хэлбэлзэл ихтэй үед буюу орлогын тодорхойгүй байдал их үед бага гарна. Өөрөөр хэлбэл индексийн их утга нь эрсдэл багатай, тогтвортой байдлыг илэрхийлдэг. 2019 оны байдлаар банк бус санхүүгийн салбарын Z индекс өмнөх онтой ижил үзүүлэлттэй байна.

5.4 ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

- ХЗХ нь өөрийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлийг дараах үндсэн 4 үзүүлэлт /PEARS аргачлал/-ийн дагуу тооцож, мөрдлөг болгон ажилладаг. Үүнд:
 1. Хөрөнгийн чанарын болон хамгаалалтын үзүүлэлт;
 2. Үр ашигтай санхүүгийн бүтцийн үзүүлэлт;
 3. Өгөөж, зардлын хувь хэмжээний үзүүлэлт;
 4. Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын үзүүлэлт.

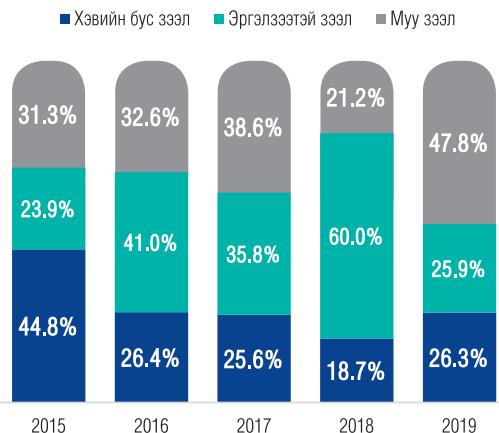

ХЗХ-ДЫН ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛ

- Нийт чанаргүй зээлийн дүн өнгөрсөн оноос 0.2 тэрбум төгрөгөөр өсөж 6.2 тэрбум төгрөг боллоо.
- Нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь өнгөрсөн оноос 0.6 пунктээр буурч 3.9 хувьд хүрлээ. Энд, ХЗХ-дын мөрдөж буй зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтээр энэхүү үзүүлэлт 5 хувиас бага байх ёстой.

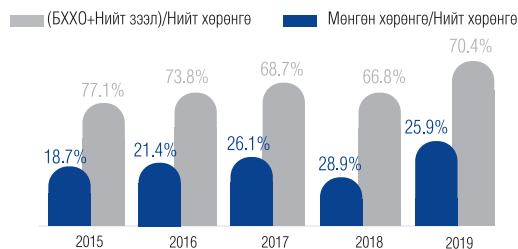
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН АНГИЛАЛ

- Чанаргүй зээлийн ангилал дахь хэвийн бус зээлийн эзлэх хувь өнгөрсөн оноос 7.5 пунктээр буурч 26.3 хувь болжээ.
- Эргэлзээтэй зээлийн хувьд өнгөрсөн оноос 34.1 пунктээр буурч 25.9 хувьд хүрсэн бол муу зээлийн нийт чанаргүй зээлд эзлэх хувь 47.8 хувь байна.

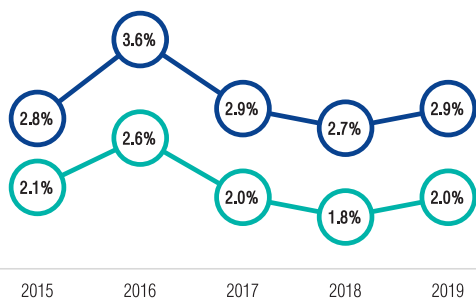

ХЗХ–ДЫН ХӨРВӨХ ЧАДВАР:

- ХЗХ–дын нийт мөнгөн хөрөнгө болон нийт хөрөнгийн харьцаа тайлант онд 25.9 хувьтай байна.
- Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт болон нийт зээлийн нийлбэрийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан үзүүлэлт 70.4 хувьтай байна.

- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь
- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САН

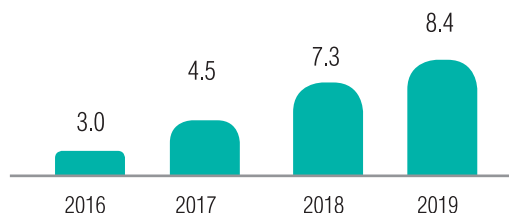
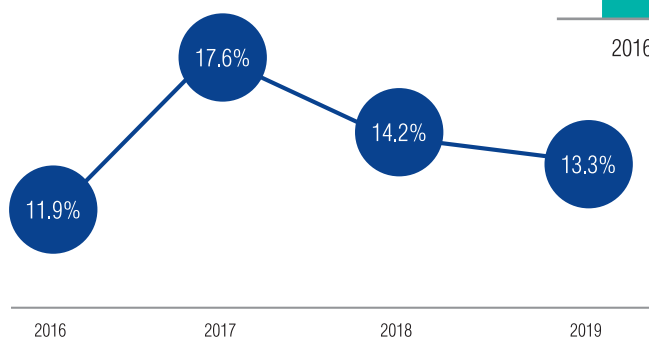
- Тайлант онд ХЗХ–дын зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь өмнөх оноос 0.2 пунктээр өсөж 2.9 хувьд, мөн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь 0.2 пунктээр өсөж 2.0 хувьд хүрсэн байна.

Харьцаа	Зохистой хувь	Тайлант онд
Бусдаас авсан зээл/Нийт зээл	<20%	5.9%
Нийт хадгаламж/Нийт хөрөнгө	20%–80%	70.0%
Цэвэр зээл/Нийт хөрөнгө	60%–85%	68.4%
Хоршоологчдын өмч/Нийт хөрөнгө	>5%	11.1%
Нөөцийн сан/Хоршоологчдын өмч	>10%	18.0%
Хадгаламж хамгааллын сан/Хоршоологчдын өмч	>5%	6.0%
Тогтворжилтын сан/Хоршоологчдын өмч	>5%	6.0%
Үйл ажиллагааны зардал/Нийт хөрөнгө	<15%	5.0%

5.5 ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

2019 оны байдлаар чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл 8.4 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл
/тэрбум төгрөг/

Батлан даалтын нийт үлдэгдэлд эзлэх чанаргүй батлан даалтын хувь 13.3 хувь болж өмнөх оноос 0.9 пунктээр буурлаа.

- Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдлийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар авч үзвэл 57.0 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбарт, 17.4 хувь нь үйлчилгээний салбарт, 17.2 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 8.3 хувь нь бөөний болон, жижиглэн худалдаа салбарт төвлөрч байна.
- Жил ирэх тусам үйлдвэрлэлийн салбарын чанаргүй батлан даалтын эзлэх хувь багасаж байгаа бол хөдөө аж ахуй болон үйлчилгээний салбарын чанаргүй батлан даалт өссөн байна.

Үйлдвэрлэл

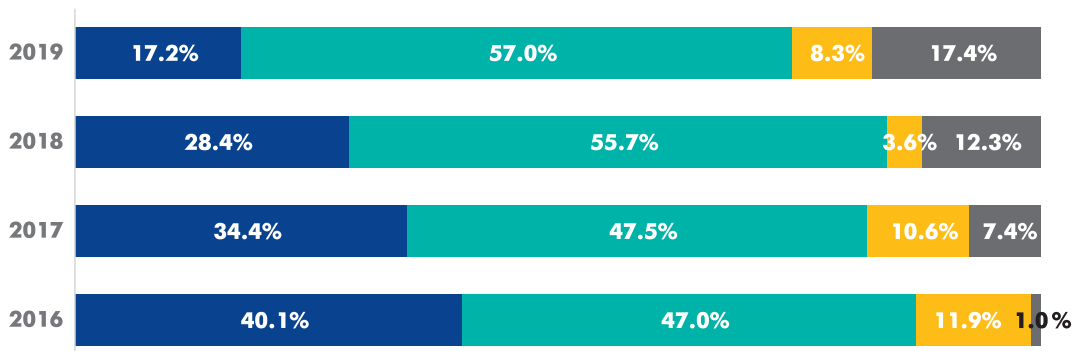
Хөдөө аж ахуй

Бөөний болон
жижиглэн худалдаа

Үйлчилгээ

VI. БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

94 Тогтоол

Хөрөнгийн зах зээл

125 Тогтоол

Даатгалын зах зээл

41 Тогтоол

Банк бус санхүүгийн
байгууллага

67 Тогтоол

Хадгаламж, зээлийн хоршоо

14 Тушаал

29 Тушаал

424 Тушаал

1 Тушаал

6.1 ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Европын сэргээн босголт хөгжлийн банк (EBRD)–ны техникийн хамтын ажиллагааны “Монгол Улсын Мөнгөний болон Хөрөнгийн зах зээлийг хөгжүүлэх баримт бичиг боловсруулах” төслийн хүрээнд үнэт цаасны төлбөр, тооцооны Төлбөрийн эсрэг Нийлүүлэлт (Delivery versus Payment) зарчим, дараа төлбөрт тооцооны Т+2 горимыг нэвтрүүлэх төсөл хэрэгжсэн.
- Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (JICA)–тай хамтран “Монгол Улсын Хөрөнгийн зах зээлийн чадавхыг бэхжүүлэх” төслийн 2–р үе шатыг 2019 оны гуравдугаар сараас хэрэгжүүлж эхэлсэн.
- Солонгосын олон улсын хамтын ажиллагааны агентлаг (KOICA)–ын төслийн хүрээнд Хорооны Үнэт цаасны газарт хөрөнгийн зах зээлийн бодлогын чиглэлээр зөвлөх томилогдон, Монголын болон олон улсын хөрөнгийн зах зээлийн талаар сургалт, зөвлөгөө өгч ажилласан.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүрээнд холбогдох ажлууд хийгдэж байна.
- Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам Азийн хөгжлийн банкны дэмжлэгтэй Хувийн тэтгэврийн нэмэлт даатгалын тухай хуулийн төслийг боловсруулж буйтай холбоотой холбогдох ажлын хэсэгт Хорооноос төлөөлөл орж ажиллаж байна.
- “Үнэт цаасны зах зээлийн зохицуулалттай үйл ажиллагааны багц дүрэм”, “Хувьцаат компанийн хувьцааг худалдан авах санал гаргах, хувьцааг худалдан авах ажиллагааны тухай журам”, “Үнэт цаасны брокер, дилер, андеррайтерийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд онцгой нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд авах арга хэмжээний тухай журам”, “Үнэт цаасны зах зээл дэх дотоод мэдээллийн жагсаалт, түүнийг мэдээлэх журам”–ыг Захиргааны ерөнхий хуульд нийцүүлж, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд бүртгүүлээд байна.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллагатай хамтран “Хөрөнгийн зах зээлийн чадавхыг бэхжүүлэх” төслийн 2–р шатны хүрээнд “Засгийн газрын бонд болон компанийн бондын зах зээл” сэдвийн хүрээнд сургалтыг зохион байгуулсан.
- Хорооноос зохион байгуулсан “Санхүүгийн зах зээл” нээлттэй өдөрлөгийг Дархан–Уул, Орхон, Хөвсгөл аймгуудад зохион байгуулсан бөгөөд уг өдөрлөгт орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй төрийн байгууллагууд, банк, үнэт цаас, банк бус санхүүгийн байгууллага, хадгаламж, зээлийн хоршоо, даатгалын байгууллагууд болон иргэд оролцсон.
- Монголбанк, Сангийн яам, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, Санхүүгийн зохицуулах хороо хамтран Дэлхийн банкны техник туслалцааны хүрээнд “Олон нийтийн санхүүгийн суурь мэдлэгийг дээшлүүлэх дунд хугацааны хөтөлбөр”–ийн төслийг боловсруулан хэрэгжүүлэх хүрээнд 2019 оны 5 дугаар сард Архангай болон Өвөрхангай аймаг, 8–9 дүгээр саруудад Завхан аймагт тус тус ажиллаж, сургагч багш бэлтгэсэн.

6.2 ДААТГАЛ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- ХБНГУ–ын Олон улсын хамтын ажиллагааны нийгэмлэг (GIZ), Хүртээмжтэй даатгалын асуудлаарх Азийн орнуудын мэдлэг туршлага солилцох сүлжээ (MEFIN)–тэй хамтран “Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эрсдэлийн даатгал” сэдэвт олон улсын чуулга, уулзалт, хэлэлцүүлгийг Улаанбаатар хотод 2 удаа зохион байгуулж, тус байгууллагуудтай хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэн ажиллаж байна.
- Уг хөтөлбөр нь 2013–2015 онуудад бичил даатгал, 2016–2018 онуудад хүртээмжтэй даатгал, 2019 оноос Уур амьсгалын өөрчлөлтийн эрсдэлийн даатгал сэдвээр явагдаж ирсэн .
- Санхүүгийн зохицуулах хороо, Дэлхийн банкны “Төсөв санхүүгийн тогтвортой байдлыг бэхжүүлэх” төсөлтэй хамтран “Эрсдэлд суурилсан хяналт, шалгалтын зохицуулалтын орчин”–г боловсронгуй болгох зорилгоор олон улсын зөвлөхийг урьж авчирсан бөгөөд энэ хүрээнд холбогдох хууль, журам заавруудыг сайжруулах санал, дүгнэлт, зөвлөмжийг авч, “Эрсдэлд суурилсан хөрөнгө” (Risk based capital) арга аргачлалын дагуу даатгалын компаниудын төлбөрийн чадвар буюу хөрөнгийн зохистой харьцааг тооцож үнэлэх ерөнхий загвар, шаардагдах мэдээллүүдийг тодорхойлж гаргасан.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга, Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай, Жолоочийн даатгалын тухай хуулиудын нэмэлт, өөрчлөлтийн төслүүдийг боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэгт орж ажиллаж байгаа бөгөөд хуулийн төслүүдийн үзэл баримтлал, тандан судалгаатай танилцаж, санал хүргүүлж ажилласан.
- Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2019 оны 02 дугаар тогтоолоор “Даатгалын багц дүрэм” батлагдсан. /Хороо нь хуулиар олгосон эрх үүргийн дагуу 21 журам, заавар, аргачлалаас бүрдэх даатгалын багц дүрэм болон бусад холбогдох 44 журам, зааврын хүрээнд даатгалын үйл ажиллагааг зохицуулж байна./

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Монголбанк, Насан туршийн боловсролын үндэсний төв, Бичил санхүүгийн хөгжлийн төвтэй хамтран “Орон нутгийн иргэдэд санхүүгийн боловсрол олгох сургагч багш” бэлтгэх сургалтыг Улаанбаатар хот, Төв, Дундговь, Өмнөговь, Архангай, Өвөрхангай, Дорноговь, Завхан, Хөвсгөл аймгуудад зохион байгуулж, “Даатгал” сэдвээр сургалт явуулсан.
- Санхүүгийн зохицуулах хороо нь 2018 онд Монголын даатгалын холбоотой “Хамтран ажиллах гэрээ”, Монголын банкны холбоо, Монголын зуучлагчдын холбоо, Монголын хөрөнгө, хохирол үнэлэгчдийн холбоотой хамтран “Сургалт зохион байгуулах гэрээ” байгуулсан бөгөөд 2019 онд уг гэрээнүүдийн хэрэгжилтийг дүгнэж, гэрээний хугацааг 1 жилээр сунгаж хамтран ажиллаж байна.

6.3 БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн төслийг боловсруулахад Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банкны төслийн зөвлөхүүдтэй хамтран ажиллав.
- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ийн “Хүртээмжтэй ногоон санхүүжилт” ажлын хэсэгт ажиллаж, Монгол улсын банк бус санхүүгийн салбарын талаар танилцуулга хийж бусад улс орнуудын ногоон санхүүжилтийн талаар туршлага судалсан.
- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ийн “Санхүүгийн хүртээмжийн үндэсний хөтөлбөр”-ийг боловсруулах ажлын хүрээнд олон улсын туршлага солилцож ажилласан.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- “Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хууль”-ийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулсан.
- “Банк бус санхүүгийн байгууллагын үйл ажиллагааны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг тооцож, хяналт тавих журам”-ын төслийг шинэчлэн боловсруулж батлуулсан.
- “Банк бус санхүүгийн байгууллагын хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох, үе шаттай нэмэгдүүлэх хуваарь батлах тухай” тогтоолын төслийг боловсруулж, иргэд олон нийтээс санал авч Хорооны 2019 оны 441 дүгээр тогтоолоор батлуулав.
- “Зээлийн батлан даалтын үйл ажиллагааг зохицуулах хяналт тавих журам”-ын төслийг боловсруулан батлуулав.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэгийн “Цахим санхүүгийн үйлчилгээ” ажлын хэсгийн 19 дэх уулзалт, “Монгол Улсын ЖДҮ-ийг хөгжүүлэх бодлогод дэмжлэг үзүүлэх нь” сэдэвт семинар, “Финтек франтиер форум”-д оролцож мэдээ, мэдээллээр хангаж туршлага судлан ажилласан.
- “Олон нийтийн санхүүгийн суурь мэдлэгийг дээшлүүлэх хөтөлбөр 2016–2021”-ийг хэрэгжүүлэх, хамрах хүрээг өргөжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд Улаанбаатар хот болон 14 аймгаар сургалт зохион байгуулж, үзлэг хийж, зохицуулалттай этгээдүүдийн үйл ажиллагаатай танилцаж зөвлөгөө өглөө.
- МББСБХ-той хамтран ББСБ-уудын ажилтнуудыг чадавхжуулах сургалтыг 3 удаа зохион байгуулж, 80 ББСБ-уудын удирдлага, онлайн сургалтын гэрээний хүрээнд 245 ББСБ-уудын албан хаагчдыг хамруулсан байна. Мөн ББСБ-ын нягтлан бодогч нарт ББСБ-ын нягтлан бодох бүртгэл, анхаарах асуудлаар хичээл зааж, зөвлөгөө өгсөн бөгөөд 70 гаруй ББСБ-уудын төлөөлөл оролцлоо.

6.4 ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Санхүүгийн зохицуулах хорооноос Азийн хөгжлийн банктай хамтран 2019–2020 онд “Бичил санхүүгийн байгууллагыг чадавхижуулах, санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлж байна.
- Төслийн хүрээнд 2019 оны 5 дугаар сараас “Хадгаламж, зээлийн хоршооны эрсдэлийн удирдлага” сэдэвт семинарыг зохион байгуулж, МХЗХҮХ-ны 23 сургагч багш болон Улаанбаатар хот, орон нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг 42 хадгаламж, зээлийн хоршооны 142 хяналтын зөвлөлийн гишүүн, гүйцэтгэх захирал, нягтлан бодогчийг хамрууллаа.
- Уг төслийн зөвлөхүүдийн санал болгож буй эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалын дагуу ХЗХ-дыг зайнаас үнэлж, 35 ХЗХ-нд газар дээрх шалгалт хийн эрсдэлийн үнэлгээг баталгаажуулсан.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж, олон нийтээс санал авах хэлэлцүүлэг зохион байгуулах бэлтгэл ажлыг хангасан.
- Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд “Хадгаламж, зээлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэхэд тавигдах нөхцөл, шаардлага”-д нэмэлт өөрчлөлт оруулсан. Тус нэмэлт өөрчлөлтөөр ХЗХ-ны үйл ажиллагаа эрхлэгч нь Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг ханган ажиллах, хуулийг зөрчсөн тохиолдолд хүлээлгэх хариуцлагын талаар болон холбогдох бусад найруулгын өөрчлөлтийг хийсэн.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- 2019.03.21-ний өдөр зохион байгуулагдсан “Үндэсний хоршоологчдын чуулган VI”-д оролцож, “Хадгаламж, зээлийн хоршооны талаар төрөөс баримталж буй бодлого” сэдвээр танилцуулга хийв.
- Олон улсын хадгаламж, зээлийн хоршооны зохицуулагчдын зөвлөл (ICURN)-ийн 2019 оны үйл ажиллагааны тайлан хэлэлцэх жилийн хуралд СЗХ-ны төлөөлөл оролцож Монгол Улсын хадгаламж, зээлийн хоршооны зах зээлийн талаар танилцуулсан. Дэлхий нийтэд технологид суурилсан санхүүгийн зах зээл хүчээ авч байгаа энэ үед ХЗХ-ны хувьд сорилтыг хэрхэн давах талаар, бусад санхүүгийн байгууллагуудтай оролцоход бизнесийн загвараа хэрхэн өөрчлөх талаар голчлон хурлын үеэр ярилцсан.

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТОО МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2017	2018	2019
Зах зээлийн үнэлгээ / тэрбум төгрөг/	2440.2	2511.8	2,693.1
ЗЗҮ/ДНБ	8.7%	7.8%	7.3%
Хөрвөх чадвар	3.2%	8.4%	5.0%
Хувьцааны арилжаа /тэрбум төгрөг/	78.1	210.3	133.7
Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа / тэрбум төгрөг/	10.2	1.7	0.2
ЗГҮЦ–ны арилжаа /тэрбум төгрөг/	772.5	33.5	9.7
ТОП–20 индекс	20,736.9	21,466.8	19,621.9
MSE А индекс	9,458.5	9,531.7	9,531.7
MSE Б индекс	8,322.0	7,950.7	7,950.7
ХК–ийн тоо	300	305	306
ҮЦК–ийн тоо	52	54	54
ХАА–н биржийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/	547.2	711.4	705.1
МАРІХ	574,917.9	861,420.4	794,316.1

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2017	2018	2019
Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/	244.7	331.9	365.8
Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж /тэрбум төгрөг/	144.3	178.7	198.7
Нийт нөхөн төлбөр /тэрбум төгрөг/	45.2	58.2	65.5
Нөөц сан /тэрбум төгрөг/	118.1	146.0	165.6
Давхар даатгалын хураамж /тэрбум төгрөг/	45.8	54.5	57.3
Цэвэр ашиг /тэрбум төгрөг/	13.2	18.4	22.7
Мэргэжлийн оролцогчид:			
Ердийн даатгал	15	15	15
Урт хугацааны даатгал	1	1	1
Давхар даатгал	1	2	2
Даатгалын төлөөлөгч	2,893	2,430	2,520
Даатгалын зуучлагч	42	49	54
Хохирол үнэлэгч	29	27	27
Актуарч	21	28	30
Аудитор	130	141	144
Аудиторын компани	42	43	44

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2017	2018	2019
Нийт хөрөнгө	969.2	1284.9	1730.1
Эргэлтийн хөрөнгө	932.7	1234.7	1663.0
Мөнгөн хөрөнгө	264.1	315.1	364.0
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	2.7	1.8	6.8
Нийт зээл	638.0	869.2	1233.1
Хэвийн зээл	527.0	752.9	1072.8
Хугацаа хэтэрсэн зээл	29.9	33.4	54.9
Чанаргүй зээл	81.1	82.9	105.4
Зээлийн эрсдэлийн сан	56.0	64.5	81.1
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө (цэврээр)	8.1	10.2	12.0
Эргэлтийн бус хөрөнгө	36.5	50.2	67.1
Нийт өр төлбөр	211.0	307.5	468.9
Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг	39.2	57.6	108.3
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	112.8	151.0	207.6
Төслийн зээлийн санхүүжилт	14.9	17.8	17.6
Эзэмшигчдийн өмч	758.2	977.4	1261.2
Хоёрдогч өглөг	0.7	1.0	0.8
Хувьцаат капитал	595.4	740.8	927.0
Хуримтлагдсан ашиг	155.1	224.6	300.3
ББСБ-ын тоо	534	539	538
Үүнээс: УБ хот	463	466	464
Хөдөө, орон нутаг	71	73	74
Харилцагчдын тоо	1,471,099	1,601,749	2,854,530
Нийт орлого	195.9	259.5	352.9
Хүүгийн орлого	161.9	217.4	292.3
Хүүгийн бус орлого	27.3	33.5	53.9
Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	6.7	8.6	6.8
Нийт зардал	129.1	158.4	212.8
Хүүгийн зардал	14.2	20.6	36.1
Хүүгийн бус зардал	79.3	96.0	118.0
Болзошгүй эрсдэлийн зардал	24.4	24.0	34.3
Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал	2.2	3.9	3.7
Цэвэр ашиг	66.8	101.1	140.2

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2017	2018	2019
Нийт хөрөнгө	153.1	200.2	222.6
Эргэлтийн хөрөнгө	149.6	195.9	218.4
Мөнгөн хөрөнгө	40.0	57.9	57.6
Авлага	5.4	6.2	6.8
Эргэлтийн бус хөрөнгө	3.6	4.3	4.2
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	3.5	4.2	4.0
Биет бус хөрөнгө	0.03	0.05	0.2
Хөрөнгө оруулалт ба бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	0.02	0.02	0.01
Нийт зээл	105.2	133.8	156.7
Хэвийн зээл	95.7	133.8	143.2
Хугацаа хэтэрсэн зээл	5.0	4.4	7.3
Чанаргүй зээл	4.5	6.0	6.1
Өр төлбөр	123.2	166.7	179.7
Хадгаламж	99.3	141.5	155.8
Богино хугацаат зээл	3.9	5.5	3.8
Урт хугацаат өр төлбөр	12.8	7.6	5.5
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	7.1	12.1	14.7
Өөрийн хөрөнгө	30.0	33.5	42.9
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	14.9	15.3	18.0
Хоршоологчдын өмч	14.9	18.0	24.7
Хуримтлагдсан орлого /алдагдал/	7.6	9.9	15.1
Нийт орлого	31.8	41.2	50.6
Хүүгийн орлого	30.2	39.6	48.4
Үйл ажиллагааны бусад орлого	0.7	0.8	1.0
Үйл ажиллагааны бус орлого	1.0	0.8	1.2
Нийт зарлага	26.3	35.9	41.5
Хүүгийн зардал	16.2	23.1	27.0
Болзошгүй эрсдэлийн сангийн зардал	1.4	2.5	2.1
Үйл ажиллагааны зардал	8.0	9.5	11.1
Үйл ажиллагааны бус зардал	0.2	0.3	0.1
Цэвэр орлого	5.5	5.3	9.2
ХЗХ–дын тоо	290	279	261
УБ ХЗХ–дын тоо	192	176	164
Орон нутаг ХЗХ–дын тоо	98	103	97
Гишүүдийн тоо /мянга/	55,624	62,556	70,698

Засгийн газрын IV байр, Бага тойруу-3, Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, Монгол Улс 15160

+976-51-264444

press@frc.mn

www.frc.mn

Санхүүгийн зохицуулах хороо

@FRC_of_Mongolia